

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

THEEK GENT

044

Digitized by Google

Datum f. Philippo
Wijckart. 1685.

IO. BAPT. FERRARIJ SENEN
E' SOCIETATE IESV
ORATIONES.

ALEXANDRO
CARD.
VRSINO

LVGDVNI
Sumptibus Ludouici Prost. haeredit. *Reulle*
Cum Priuilegio. 1627.

Dom. Lamperti? delin. Io. Federic? Geuter? incidit

ILLVSTRISSIMO
PRINCIPI
ALEXANDRO
CARD. VRSINO

IO. BAPTISTA
Ferrarius F.

VRSINÆ ite-
rum Rosæ
spinas addo,
dedicóque:
sue (vt planè dicam)

ã 2

prius ego Syriacè, deinde etiam Latinè asper-
te florentem inter Prin-
cipes colo, PRINCEPS
ILLVSTRIS-SIME. Ti-
bi verò potissimùm in-
scribendæ fuere spino-
sæ, atque horridulæ ora-
tiones meæ : quia fe-
cisti, quod Rosa solet,
quæ spinas amat, vt de-
coret : dum sæpe illas
vtrcumque acutulas iu-
dicasti, atque ad publi-
cam etiam lucem pro-
uocasti. Et velint illæ
aliam

aliam aspiceret; nisi Roseam lucem tuam? Tam pulchro in lumine mea quoque spineta pulchra videantur. Consultum præterea est nimis delicatis lectoribus, quos vibrata punctim oratio grauissimè vulnerat. Nã ne punctiunculæ istos exanimet, florem tuum præferunt, qui recreet. Nimirum non inanes flosculos confectari, sed (ut est in prouerbio) ROSAS LOQVI vel inter

aculeos dicar, qui meæ
dictionis asperitati Vr-
sini nominis immisceo
suauitatem. VALE.

APPRO

APPROBATIO.

IOANNES CLAVDIUS DE
VILLE in sacra Theologia
Doctor in S. Pauli Lugdunen-
sis Canonicus, & in hac Dicc-
esi à D. Dionysio Simone de
Marquemont Illustrissimo &
Reuerendissimo Archiepisco-
po, in librorum censuram in-
cumbere iussi: fidem facimus,
nos *Orationes P. Ioannis Baptistæ
Ferrarij Senens. è Societate I. E. S. V.*
vidisse, nec in eis aliquid con-
tra Catholicæ; Apostolicæ, &
Romanæ Ecclesiæ sanam do-
ctrinam aut bonos mores inue-
nisse. Lugd. 22. Maij 1625.

DE VILLE.

3 4

CONSENSVS

D. Procuratoris

Regijs

O Rationes Ioan. Baptista
Ferrarij Senens. e' Socie-
tate I E S V, ego Confiliarius
& Procurator Regius typis
mandari, & in lucem expo-
ni consentio. Lugduni 27
Maij 1625.

P V G E T.

DE VITIS

PER

P E R M I S S I O

D. Locumtenentis

Generalis.

O Rationes Ioan. Baptist.
Ferrarij Senens. e Societate
IESV à Ludouico Prost,
Hæredt Rouille Bibliopo-
la Lugdun. in lucem dari
permittimus, ac ne quis, ei-
usa factam ei potestatem,
denuo excudat interdici-
mus. Datum Lugd. die 24.
mensis Decembris 1625. V

DE CHAPONAY.

1625. MDCXXV

à 5

ORATIONVM Syllabus.

- I. **V**irgo tota pulchra. fol. 1
- II. *Celestis ad Virginem legatio.* 31
- III. *Virgo in montibus peregrina.* 31
- IV. *Natalitia Solis aeterni Nox.* 38
- V. *Rachel plorās filios suos.* 49
- VI. *Morientis Dei prodigiū.* 69
- VII. *Pontifex dolorum.* 85
- VIII. *Parricidium.* 98
- IX.

- EX.** *Incensio ac Spiritu Do-*
minus. 102
X. *Divina amoris et Pietatis.*
 104
XI. *Beatum incendiū.* 120
XII. *Celo donata Terra. Sy-*
dara. 131
XIII. *Puer indignus coram*
Domino. 141
XIV. *Infantis Dei corona.* 150
XV. *Sol alter.* 158
XVI. *Catharina vulnerata*
charitate. 174
XVII. *Pia Nobilitas.* 180
XVIII. *Francisca Romana, id-*
eoque celestis. 192
XIX. *Ex milite Imperator.*

XX. Vir linguarum omnium.

222.

XXI. Synodus Tyburtina. 236

XXII. Hebraica lingue suavitatis. 245

XXIII. Hebraica Musa. 266

XXIV. Stephonij extincti laurea Cupressina. 279

XXV. Aetas florea. 291

XXVI. Aetas senilis. 303

XXVII. Aetas juvenilis. 315

XXVIII. Aetas infantilis. 327

XXIX. Aetas puerilis. 339

XXX. Aetas senilis. 351

XXXI. Aetas juvenilis. 363

XXXII. Aetas infantilis. 375

XXXIII. Aetas puerilis. 387

XXXIV. Aetas senilis. 399

XXXV. Aetas juvenilis. 411

XXXVI. Aetas infantilis. 423

XXXVII. Aetas puerilis. 435

VIRGO

XXXIX

XX

VIRGO TOTA PVLCHRA.

E*N* tandem aliquando, Auditores, quã vlla sine labe pulcherrimã, hoc est, dignam se matrẽ fertili præpotens mête genuit sibi Deus: sterili filiam vtero anus Anna concepit. Quanquam ego veriùs anum hãc prodigiosè fertilem dixerim, quicquid vspiam pulchri

A

est in vna puella pariturá.
 Prægestit animus nūquam
 antea visæ, adhuc latentis,
 pulchritudinis florem sa-
 gaci visu prælibare. Expe-
 ditus, opinor, accessus erit:
 nostrate enim in horto in-
 usitata floret pulchritudo.
 Iucundus etiam viso flore
 fructus existet voluptatis:
 florem enim maternæ in
 sinu stirpis hærentē intue-
 ri iucundissimum est. Agi-
 te igitur, Auditores, Annæ
 parētis in vtero, sacro tan-
 quam in hortulo efflore-
 scentem diuini sapientia
 spōsi ad miraculum vsque
 elabo

elaboratam augustissimæ
 sponsæ formositatem me-
 cum intuemini. Atque ut
 iucúdiùs intueamur; spon-
 sæ opificem suæ inter opus
 canentem sponsum: neque
 opere solùm, sed cantu etiá
 singula venustatis decora
 perquam venustè expri-
 mentem audiamus. Ergo
 canori panegyrici caput
 est, quod in pulcherrimi
 structura corporis eminent,
 capitis decus. *Caput tuum, Cant. 7.*
 inquit, *sicut Carmelus.* Ut
 enim sublimi fastigio ille
 cœlo, quàm terris propior
 indigenis montibus super-

eminet; sic tu foeminarum
 formosissima humanę ma-
 iestatis modũ decora pro-
 ceritate excellis, ac toto
 vertice suprà es. Nec tot
 idem præterea natiuis ar-
 busculis, flosculisque co-
 ronatur, quot ipsa virtutũ
 ornamentis viges, formæ
 laudibus flores. Potuit in
 te sanè liberalior cũ virtu-
 te forma florescere, in qua
 veteris culpæ spinæ, tribu-
 liquę, propagatũ in omnes
 posteros bonę semētis exi-
 tium, locum non habue-
 rint. Vt mirandum nemi-
 ni sit, si communem ho-
 minum

minum staturam augusta
 magnitudine excedat, quæ
 seruire sceleris hæreditarij
 iugū non subierit. Quidni
 autem à terris in cœlum
 excresceret cœlo dignior,
 quàm terris pulchritudo?
 At ecce proceræ pulchri-
 tudinis regius vertex colo-
 re rutilo capillatur. Enim-
 verò verè canitur, *Comæ ca-* *Canis. 7.*
pitis tui, sicut purpura Regis
vinctæ canalibus. Regalem
 facilè purpuram æmuletur
 coma, quam non antiquæ
 labis originæ sordida deri-
 uatus depravatæ naturæ
 turpis fucus infecit: sed in-

genuum diuini Amoris pigmentum presentissimo illapsu colorauit. Nunc benè sperare mortales mi-feri iubemur. Nostra iam præda fiet Deus. Purpureus illū crinis regiis nodis implicabit. Auditisne? Opifex fatetur ipse vim crinis

Cant. 4. huius. *Vulnerasti cor meum,* inquit, *soror mea sponsa in vno crine colli tui.* Si vel vnus mollissimus capillus aculeum habuit ad vulnerandum: cur non omnes rete contēxant ad capiendum nobis Deum? Nullo enim negotio capitur vulneratus.

us. Ite nunc, & Megaren-
 sis Nisi cæsariem ad breuis *Ouid. 8.*
 Imperij superstitionē falsa *Metam.*
 purpura fucate canora
 mendacia poëtarum. Sine
 fucō, & fallaciis tandem
 purpurat crinis, cuius re-
 galis color cœli, terrarúm-
 que Reginam æuo sempi-
 terno regnaturá declara-
 uit. Iam verò nostros in se
 oculos conuertit insolitus
 oculorum nitor. Ita enim
 perspicui *Oculi tui, sicut pi-* *Cant. 7.*
scina in Hesebon. Tanti est è
 naturæ fontibus natiuæ li-
 mū labis nō trahere; vt vel
 in oculis liquido purior

stagno illimis transluceat
 integritas. Par erat præter-
 ea pellucidos oculos hoc
 etiã supinas aquas imitatos
 non aliò, quã in cœlũ esse
 conuersos: vt parem sibi,
 suòq; dignã obtutu stella-
 rum illustrẽ pulchritudinẽ
 intuerẽtur. Pergite formo-
 sissimi oculi, pergite cœlũ
 contueri. Auguror enim
 vos, gemella terrarum sy-
 dera, syderum Imperatori
 nitida nictatione, nutũq;
 suasura, stellas vt omnes
 cœli vobis posthabeat: vt
 sol ille sempiternus vestrã
 præproperus ad lucẽ ver-
 no

no tempore autumnet in
 Virgine. Nunc ex oculis ad
 genas, hoc est, è syderibus,
 & fontibus ad flores ille
 nos appositè cantus vocat,
sicut flos mali punici, ita genæ *Cant. 4.*
tuæ. Nam gemini syderis
 almæ luci apricæ, gemini
 fontis rore puro irriguæ
 quónâ alio pulchrius ver-
 nâtes genæ, quàm regiam
 coronam præferente mali
 punici flore purpurasce-
 rent? Regium ego florem
 tuum, diuina virguncula,
 pudorem singularem sanè
 dixerim, qui suamet pur-
 pura meritò coronatur, ac

regnat inter cæteros:quòd non priuatæ solùm inquina-
namenta vitæ, sed toti etiã
posteritati cõmunẽ pater-
ni facinoris maculã inau-
dito antea miraculo eru-
buerit, ac fugerit. Sed non
ridet minus in labris, quã
floreat in genis ingenuus

Cant. 4. rubor. *Sicut enim vitæ coc-*
cinea labia tua. O labella,
pudoris, amorisque vitæ
suauiter tenaces! Seu vos
pudor astringat, vt parcè
verba laxetis: seu vos amor
relaxet, vt incomprehen-
sibile Verbũ indissolubili
nodo astringatis. Astringere
gere

gere facile poterit cuiuslibet nexu criminis semper soluta. Deus ipse decorum sibi ducet eius esse captivum, quæ in cõmuni hæreditariæ culpæ captivitate sola libera sit. Rideat iam, quas olim demirabatur Gallici Herculis commentitias vires catenatos auri- bus populos erudito trahentis ore temerè credula mortalitas. Hercule fortior Virgo breui, sed amabili verborũ ambitu tanquam vitta coccinea non hominũ cœtum aliquem, sed ipsum detrahet cœlo

Homer.
Iliad. 9.

Deum. Parce igitur, parce
vetus fabula, Deos, Deásq;
omnes aurea de catena su-
spendere, qua deligatum
Iouem irrito conatu cœlo
deripere laborent. Virgi-
neus labor est, ísque perle-
uis tenui Deum vitta vin-
cire, vinctúmque deduce-
re. Venies breui, captius
Virginis, venies maxime
Imperator: in breue cor-
pusculum temet cõtrahes
ad amplexũ: purpurea la-
bia, tua vincula, oscula-
beris. Tunc sanè delibata
suauitas in carmen illud
suauissimum eliquabitur,

Favus

Fævus distillans labia tua, Cant. 4.
sponsa: mel, & lac sub lingua
tua. Nimirum lacte mihi
 non modò ex vbere, ve-
 rùm etiã ex ore scætet sua-
 vissimo fœta candore ma-
 terna virginitas. Cæterùm,
 si purpureis labra illece-
 bris deuincient ad oscula,
 quibus colli nitores nodis
 Deum pertrahent ad am-
 plexus? Aureis equidem di-
 xerim. Deus ipse mihi cõ-
 cinit: *Collum tuum, inquit, Cant. 1.*
sicut monilia. E monili hoc
 pretiosissimo, cuius aurum
 obryzũ sordis natiuæ de-
 spumandam scoriam non
 habuit,

habuit, quænam gemma
 penderet aptior, quàm cõ-
 plexu illigatus arctissimo
 infans Deus? At vos mam-
 mæ fororiantes. vt expor-
 rectis liberaliter papillis
 vestrum ad nectar Numen
 inuitatis! Erit illa dies, aut
 veriùs illa nox nouo sole
 illustris erit, quæ suarum
 vbertate deliciarum bea-
 tissimum tuorum inhiatẽ
 vberũ suauitati Deum vi-
 debit. Audiet etiam iden-
 tidem à pupulo maximo
 tenerum id carmen lallari,

*Cant. 7. Vbera tua sicut botri vinea,
 cùm à communi melle pu-
 ro,*

ro, meróque matris liquore
 ebriolus næniolam sibi
 balbutiet dormituro. Per- *Cant. 4.*
 placet interim gemina vos *& 7.*
 vbera hinnulis capreæ ge-
 mellis comparari, qui pa-
 scuntur in liliis. Pascite cir-
 ca virginei cordis lilietum
 bellulæ damæ, geminæ
 mammæ: fugite pueros casti
 sanguinis succos, quos in
 lacteos rores lactenti Deo
 cōuertatis. Virginalis enim
 sanguis candore amico fa-
 cillimè lactescet. Hác præ-
 terea laudem cum hinnu-
 lis mamillæ amabiliter ge-
 minatis, quòd oculos fu-
 gitis

gitis hominum. Vni vos
 decet cicures esse, ac tra-
 ctabiles Deo, quæ vel hu-
 manum longè aspectum
 cauto pudore declinatis.
 Vultisne iam fœcūdæ pul-
 chritudinis floré suo cum
 fructu intueri? Quidni ve-

Cant. 7. litis? *Venter tuus sicut acer-
 uus tritici, vallatus lilijs.* Ad-
 miramini insolitum virgi-
 nitatis decus, vt incorru-
 pta, & frugifera sit? Ego
 verò potius admirer ibi
 triticum posse existere, vbi

Virgil. *Infelix lolium, & steriles do-
 eclog. 5.* *minantur auenæ;*

quàm vbi virginali lilia
 vallo

vallo à primigeniæ noxæ
 senticeto liberum, & va-
 cuum spatium relinquunt
 fœcunditati. Prodigio si-
 mile existimatis diuinum
 virginitatis fructû inermis
 lilieti innocenti sepe posse
 vallari. Ego verò aio ita
 virginalis lilij candorem
 aculeatum esse, vt verenda
 specie statim oculos feriat,
 animos percellat, abster-
 reat manus. O nobis in
 summa bonorû omnium
 caritate salutaris frugis
 opportunè fertilem virgi-
 nitatem ! Illo illo electorû *Zach. 9.*
 frumento enutrita, & sagi-
 nata

nata mortalitas ad felicitatis immortalitatem adolescet. At benè habet: ad calcem operis ventum iam est: supremá formosis pedibus manū imposuit Artifex: cum ipso libet Artifice plaudere, *Quàm pulchri sunt gressus tui in calceamentis, filia Principis!* Instar omnium prior ille gressus esto, quo cum cæteræ imbecillitas infantia per auiti lubricum cœnum criminis non sine prolapsione reptet ad vitam, tu diuinæ opis aureo integumento calceatum pedem incontamina

taminatum promouisti ad
 sanctitatem. Vt vnus ille,
 & princeps synceræ plenus
 maiestatis incessus non è
 nostratibus te foeminis ali-
 quã prius captiuam, quàm
 libertam: sed liberam præ-
 potentis filiã Principis ar-
 guat, vnãmque omnium
 Principem foeminarum. Et
 miramur, si, quam diuinis
 cumulauit ornamentis:

— *formãmque dedit, qua* Ouid.
foemina nasci Metam.

10.

Nulla potest,

(gloriabundus adeò præ-
 dicat Deus ipse opifex:)

operis que sui concepit amorẽ:

nouó

nouóque amoris miraculo eandem sibi filiam, parentem, & sponsam delegit, vt quo pluribus posset nominibus opere formosissimo delectaretur? Nos quoque in amorem tui rapis, Virgo pulcherrima: nobis ex istis materni ergastuli tenebris affulgos illustrissima, tuíque sincerú conceptú luce retegis tu te nobis Parentem, Patriciam, Reginam, vt multis nominibus quàm charissimi tibi simus, nuncupamus: tua tibi singularia decora gratulamur: & quando

dominus, qui tam bellè te
decoravit, gratulari pro
dignitate tibi sponfus po-
test, tuis victi meritis mira-
bundi obmutescimus.

L. D. B. Q. V.

COELESTIS
ad Virginem legatio.

Bene est, beatè est, A.
Cœlestis orator ho-
minū causam feliciter per-
oravit ad Virginem. Pero-
rata felicitas in vtero vir-
ginali fœcundo cōpendio
concluditur. Post felicissi-
mam

mam perorationem quid
 orationi supersit meæ; nisi
 vt recentia gaudia iucūda
 cōmemoratione cōgemī-
 net? Agite igitur, accipite.
 Ad terras præmittitur iu-
 uenili sub imagine diuini
 conceptus è cœlo nuntius.
 Decuit enim mox illapsu-
 ram profusæ diuinitatis
 pluuiam, pulcherrimam in
 speciē colorata Iride præ-
 nuntiari. Ambitiosè credi-
 derim huāno vultu præ-
 isse Angelum, vt, quā lice-
 ret, corporandū imitari-
 tur Deum. At quò deuius,
 humilísque deuolas Ga-
 briel?

briel? Magna legatio ma-
 gnarum urbium aulis, non
 excipienda Nazaræis vide-
 tur angustis. Sed angustū
 Cœlitibus est, quicquid
 terrenum est. Quid enim
 vel maxime vrbes præ cœ-
 lo videantur, nisi maculæ
 quædã? his magnæ solūm,
 qui cœlum nesciunt. An-
 gustiores præterea oppi-
 dulis erāt amplissimæ gen-
 tium exterarū vrbes, quas
 Deorum sacrilega turba,
 quas vitiorum fœda collu-
 vies oppleuerat. Quod si
 Nazareth, floridū nomen,
 vi vocis amabili florem re-
 dolet:

dolet: quo quæso tempo-
 stiuiùs in loco flos campi
 nouellus concipi potuerit,
 quàm vbi loci nomen ipsũ
 floreret? Neque tamẽ Na-
 zareth nomẽ aut pulchriùs
 floruerit vnquam, aut flo-
 rem suauiùs oluerit; quàm
 cùm concluso Virginis in
 hortulo vere primo con-
 ceptus virginei sanguinis
 flore vernat Deus. Nunc
 enim uerò,

*Nunc uer purpureum, nunc
 formosissimus annus;*
 cùm diuina formositas ge-
 nitabili ságuine corporata
 floridè purpurascit. Quod
 igitur

igitur præstantissimorum
 nemo pictorum possit, vna
 potest Virgo virgineo ma-
 terni sanguinis minio Deū
 hominibus ad vinum co-
 lorare. Nun tandem qua-
 renti,

— *Quibus in terris inscripti* Virgil.
nomina Regum eclog. 3.

Nascantur flores.

Nazaræum habeo florem
 ostendere, cui postmodum
 in Caluariz aprica transla-
 to regium genus, naturalis-
 que diuinitas Regis meri-
 to nomen inscribet. Cæte-
 rum in florei nominis vrbe
 Virgo reperitur. Par erat

B

nimirum in florentissimo
 loco candidum florem nō
 desiderari. Ad Virgine di-
 uertit è cœlo cœlestis ho-
 spes. Cœlitibus enim, ac
 Virginibus hospitalis ami-
 citiæ candidâ tesseram de-
 dit incontaminatæ similis
 candor integritatis. Quan-
 quam cœlesti hospiti pa-
 trium cœlum videri potuit
 hospitium illud, in quo la-
 cteam virginalis pudicitæ
 viam, candorē notabilem
 ipso, illabēti mox peruiam
 Deo nactus esset. Virgini
 demum salutē venerabun-
 dus impertit Angelus. Im-
 pertit

petiti autem : imò foenera-
 tur. Verbis enim importita
 salus foecūdo Virginis pro-
 digio reddēda est cum foe-
 nore corporata. Verūm ad
 honorificam salutantis vo-
 cem turbatur pudibunda
 Virgo. O quā decens tur-
 bata virginitas, dum suffu-
 so pudore coloratur in ro-
 sas! O pudorem, candida
 matris rubicundum filium!
 O fertilissimā florum Na-
 zareth, quæ rosas liberali-
 ter producis & in hortulis,
 & in genis! Ne metue vir-
 ginitati, ne metue paritura
 Virgo. Si fructus, indoles

flos est: quae tam bello illi
 bato flores pudore, illibata
 paries. Flos ille virginus
 virginis specimē partus est
 Augurorū Deum dabis in
 laetem. Deique enim alion
 pbregidibus in terris ac pla
 ne: caelestis pudoris flos,
 quam diuinum fructū pot
 licetur. Igitur dum in euncē
 vere Virgo purpureo pu
 dibunda flore: suauissime
 vernat; vetius ē Virgine
 quam ex Arietis, vel Tauri
 astro florida. veris amoeni
 tas inchoabit. Tu, vere
 agē, annos coeli, terrarūque
 quo votis: induere Deo in
 fructum

fructu Virgo florantissimas
 fructuosum enim nobis in
 ipso pudoris tui rofeo. vera
 autumnum. representabis
 ita in prerogativa duplici
 singularis purpureum. re-
 recundo vultu ver. saluta-
 rem fecundo utero autum-
 nitatem praeferes. Annue.
 O quantum potui, dices,
 annuendo cum tuos ad nu-
 tus respice sub fidere vide-
 bis properasse solo ad Vir-
 ginem. Annue. O quam
 dulce, dices, annuisse! cum
 tuis per dulo è papillis Amo-
 ri instillatum lac, mellita
 per oscula vbertim repetes

blandissimo cum: fœnore
 suauitatis. Sed ecce tandem
 annuit pudētissima Virgo.
 Hactenus nostra gaudia
 intueri, hactenus profari li-
 cuit. Nunc prodigum lucis
 Numē arcana miracula il-
 luftri caligine obumbrat:
 ad nitidissimam ymbra
 conuiuēdum est. Nunc in-
 fans in vtero sapientia ob-
 mutescit: muta sapientia
 silendum est.

—om A d i s s q q e o **MIRGOI**

astillat, pal...
 e, cepe m...
 8.

VIRGO IN
montibus peregrina.

Corporato nuperrimè
Deo nostræ in valli-
bus mortalitatis peregrinā-
te, peregrinatur hodie in
mōtibus diuina Mater. Di-
uinis peregrinis ambulan-
tibus, indecorum videtur,
atque inurbanum quiesce-
re nos, A. Quoniam verò
eorum alterum giganteo
incessu exultantem ad lon-
gissimam toleratiæ curren-
dam viam, alterā Amoris,
quo foeta est, alis ad mon-

tana properantem consequi corpore non possumus; volucris mentis obsequio comitemur. Vtrique gratus, ut opinor, comitatus hic noster erit; si viatoris utriusque viam conferamus. Igitur cœli apex Diuinitas liberali sese pondere abiecit ad terram: ut iter homini sterneret in cœlum. Virgo etiam maxima nouo miraculo tunc se maxime demittit, cum cõscendit in montes. Cur enim altissima montium iuga depresso illi conualles non sint, quæ subditum vtero gerens Deum infinitam

finitiam. Numinis assisten-
 tiam toto pectore, ac ver-
 tice supereminet. Quid
 quod ambo suis et penetra-
 libus, ille cœli, celestis hæc
 domus, incunte vos egren-
 diuntur? Vernare nimirum
 annus debuit, dum prodiret
 in publicum sue sol di-
 uinitatis, sive flos virgini-
 tatis. Quid quod uterque
 sine vectore festinat? Erra-
 ui, Vtrique vector amanti.
 Amor est. At vos auia ru-
 pes peruia detrusciet in
 planitiem; quando rerum
 fastigium humanarum, Deo
 fecunda Virgo sese incli-

nat ad vos. Quamquam te-
 mere vos decet, ac superbi-
 re, sublimi quæ vertice su-
 blimius aliquid, quàm sy-
 dera, hoc est, syderū tangi-
 tis Imperatricem. Vos quo-
 que nudæ cautes florem in-
 duite, floridū incedenti ver-
 Virgini substernite. Qui-
 quam vulgari flore non in-
 digetis, quæ pulchrius le-
 cissima Virgine florescitis.
 Emollescite frieti in liqui-
 das fontium perennitates
 arida saxa, sed aruistis, opi-
 nor, quod pudet scatere
 vos, dum puriorem defessa
 iam puellæ mammorea frōs
 8 fontem

fontē exodat. Plaudite præ-
tereunti aurarū sibilo, auiū
cātu mutæ solitudines. Sed,
nisi fallor, obmutuistis:
quòd obstrepere dedecet
vos suauissimo virginalium
concentui superiorum. O
mōtes, quos diuina hospes
calcauerit, excelsissimos!
Theffalū vobis Olympum
ego longè posthabeo: quā-
uis immixto ille syderibus
capite suum cœlo nomen
impresserit. Excelsius enim
est à terrenis diuina, quàm
cœlestia contingi. Vnum
tibi, montana Virginis via,
calcatū Deo Caluarie mō-

rem habeo cōparare: quòd
 vterque non astra cœlo in-
 fixa, sed affixum vel arboris
 trunco, vel Virginis vtero
 diuinum solem attingere
 potuistis. Iam verò agite le-
 tēs auræ, gemino quæ cœli,
 quæ vteri sole æstuantem
 Reginam refrigerate. Satis
 iam laboriosi calore itine-
 ris materni vultus candor
 irrubuit: satis proludēs filio
 Mater decātatam illam fu-
 nebrem aliquando collem
 ascensuri candidam, & ru-
 bicundam imaginē repræ-
 sentauit. At benè est. Festi-
 nante cum Virgine sui cur-
 sus

sus metas tenet oratio. Vir-
 ginalis beneficia festina-
 tionis melior perorat ora-
 tor, infans è matris utero
 Ioanes, in illo silentij erga-
 stulo, dum totus lætitiâ ge-
 stit, toto corpore eloquen-
 tissimus. Huius autem læ-
 tissimæ summa peroratio-
 nis ea est, tenerâ hominum
 ætatem Dei Filio, diuinâ-
 que Matri esse charissimâ,
 quam sibi primùm viuen-
 dam alter, sibi altera pro-
 perè visendam, certatim
 uterque protegendam, or-
 nandamque itinere simil-
 limo susceperunt.

NATA

NATALITIA
Solis æterni Nox.

V Agientis inter ho-
 mines Dei nocturna
 miracula balbutientem ora-
 torem ad dicendum exci-
 tarunt. Neque enim dede-
 cet balbutire me, dum va-
 git Deus. Si quid ego incō-
 ditum, aut asperum fona-
 bo; tenerrimus ille diuini
 infantis vagitus, pacifera
 cœli nœniola terris blá dita
 mitigabit. Vos interim na-
 scentis Dei recētia specta-
 cula, tenebras inter adultæ
 noctis

noctis ad Amoris facem, &
 lucem edita mecum demira-
 mini. Placidissima pax ter-
 ras iam universas tranquil-
 lant. Decuit enim servilia
 terrarum odia silere, dum
 nova Amoris bella elegit
 Dominus, quibus effratos
 hominum animos huma-
 nam ipse naturam indutus
 humanissime expugnaret?
 Haec etiam maxima gentium
 Imperatrix Roma, felicio-
 rem imperio subitura ser-
 vilitatem, dum generis hu-
 mani capita singula recen-
 set ad superbam imperij glo-
 riam, secum vincendos, qui
 tum

tum viuerent, homines ven-
 etori Christo numerat ad
 illustrem diuinæ victoriæ
 prædicationem. Enimvero
 gloriosior Roma (si quis
 erat, si, vana omnium ho-
 minum resurrectione omi-
 ssa, numerare, vnum, didicisset
 inter homines Deum. Mi-
 randum iam non est, si lo-
 cus si non fuerit in diuer-
 sorio, qui neque in homi-
 num animis, haberet ho-
 spitium, Igitur hucmavit in
 campis Amor, verna mun-
 do bella moturus in Cruce.
 Cœlestem hospitem, exce-
 pit malè materiatum tugu-
 rium.

rium. Quid enim præter
 tuguria inueniret, qui cœ-
 lum reliquisset? secedit in
 suburbanum antrum pari-
 tura Virgo cum sanctissi-
 mo cōiuge Iosepho. Non-
 dum enim vrbes virgini-
 tas, & sanctitas incolebant.
 Hic effuso in preces vtri-
 que per illius parietinæ pa-
 tentes rimas qualia è cœlo
 gaudia, felicissimi partus
 omina, impluebāt! Hyems
 erat summa, tempestas per-
 frigida, intēpēsta nox hy-
 berna frigora geminabat:
 sui cūm Amoris calida sol-
 stitia properavit natus re-
 pentè

pentè sol; vt brumali nocte
 cōtracta vitalis æstatis lon-
 gissimam diem repræsenta-
 ret. Iam verò quis tibi li-
 quidissimæ voluptatis fuit
 sensus, ô virgo! cùm fœcun-
 da virginitas singulari mi-
 raculo peperit Deum. Par-
 erat nimirum, dum felici-
 tas pareretur, non aliam
 præsto esse puerperæ ob-
 stetricæ, quàm voluptatem.
 At heu vagit nata felici-
 tas! frigore tremit nudulus
 Amor! Ah parcite mala fri-
 gora, parcite mollicellum:
 adurere puellum, quem sa-
 tis diuinus calor aduffit.
 Parcite

Parcite gelidi ventorū tur-
 bines niueum perflare cor-
 puscum. Non sunt vestri
 iuris candiduli corporis hæ-
 niues, quas non hybernū
 sydus, sed Amoris æstus læ-
 rō prodigio coëgit. Parti-
 te boreales animæ arcanas
 amantissimi corculi flam-
 mulas euentilare. Heu ni-
 mis euentilatæ viuas oris
 pulcherrimi niues eliquant
 in lacrymulas. O lacrymu-
 læ salutariū dolorum gem-
 mea tyrocinia! Hyems nul-
 la fecundiori irrigua im-
 bre permauit: nulla nox
 puriori bæccata rore gem-
 mauit.

mauit. At vos agrestes paleæ Regis: a tactu mei regia purpura nobiliores, ne vestra asperitate læso corpuscula crudeliter purpurascite. Vos quoque tenero substrata capiri horridula gramina, dum liberatorem meum oblidionali veluti corona eligitis, ne pungite. Hæc quam videro, ne quis aculeus, ne qua occulta spina tenerat ante diem fronti sese ambitiosè insinians: sanguineis punctiuculis se coloret in nos. Tunc videro quid agis Mater: Quid asperis tenerum patris Amorem

rem

rem intoluis? Purpureæ re-
 gum putent fasciola de-
 cent: purpureus color decet
 Amorem! Sed nascens ru-
 sticatur. Amor hinc rustico
 more, opinor, mauult esse
 pahnosus. Exit illa dies, erit
 cum in vrbe regna doloris
 initurus è prætoria sese ar-
 ce in purpura spectabilem
 dabit ciuitati. Sed præstô
 iam sunt leuamenta frigo-
 ris. Reciprocantis spiritus
 calidæ vices è brutarum pe-
 ctore animatum olentem
 animâ reflâtes frigora rem-
 pesant. Adeo placet Amori
 calor, qui afflatur è corda
 Atqui

Atqui alium inhalari sibi
 calorē malit frigidulus in-
 fans. Tuis, Virgo, amplexi-
 bus, tuis osculis cupit inca-
 lescere. Viden, vt hiantē la-
 bello blādissime ridēs, bra-
 chiola exporrigit? Quidni
 te suspiret è præsepī, qui de
 cœlo properauit ad te? Be-
 ne est, abundè est. Maternis
 hæret amplexibus tremu-
 lus pupulus. In tam beati
 amplexus vinculum sponte
 captius accurrit. Incaluit
 sanè puer, incaluit vicissim
 Mater. Sed calor puero si-
 tim fecit. Quo iam nestare
 diuina sitis temperetur in
 terris?

terris? Ipsa dignum Deo ne-
 ctar inuenit? Virgineo pen-
 det ex vbere lactens Deus.
 Virginis tandē in sinu me-
 dia hyeme lilia inuēta sunt,
 inter quæ coelestis apicula
 pasceretur. Lacteu hîc ro-
 rem delibās salutaria mihi
 sui mella sanguinis elabo-
 rat. Illo, illo lacte faginatus
 Amor lacteum mihi se col-
 liget in orbē, castissimum
 mihi lactescet in epulum.
 Inter hæc effuso in terras
 cœlo, pacem hominibus
 Cælites concinunt. Debit
 cœlum paciferā terris næ-
 niam; dum vagiret in terris
 pacis

pacis: Deus. Sed ille diuini
 vagitus infantis claro Cæ-
 litum cantu suauius mihi
 pacē sonat. Neque tamen
 in gratissimo somno sepul-
 tus orbis vel cœlesti carmi-
 ne; vel diuino vagitu exci-
 tatus est. Quid autem ve-
 rissimo infantis Dei mira-
 culo non indormiret cæca
 mortalitas, quæ multiplicis
 Deorum metamorphosis va-
 nissimis diu somniis inui-
 gilasset? Cæterum in tam
 misera quiete pauci Pasto-
 rum peruigiles inuēti sunt,
 qui cœlesti uoce ad noua
 miracula exciti eam esse
 Beth

Bethleemici agri fertilitatem viderunt, vt in illo nasceretur Deus. O vos felices, qui mortaliũ diligentissimi ad tam salutare beneficium noctu vigilastis! O illos miseros, qui natam ad salutem cõniuentes vel interdium dormiunt!

R A C H E L
plorans filios suos.

AT ô regalium arbiter
 consiliorum maxime
 Regum Deus, quid iste fert
 in omnium pace terrarum
 armatæ Regiæ tumultus? O

C

quicquid in cœlo fulm-
 lentum, atque otiosum
 propera, prohibe hoc
 mano maius, vno dign
 Herode scelus. Adeone
 manitatis domiciliũ vr
 na te Regia efferauit, l
 amentissime: vt neque
 pidantium squalore
 trum, neque lactetium
 nocentia moueare libe
 rum? Vos etiam nimis
 distis detestabile imp
 satellites; cæde tam in
 desistite. Quòd si cruc
 bus certũ est occidere,
 tem vulnere abstinete. S
 comminatio, ac tristis

SI

gor armorum facile ante
vulnus timidos exanima-
bit infantes. Heu me sco-
pulis cano! Non exaudior.
Precibus altiùs meis furor
aulicus obstrepit. Ecce in
theatrum frequētissimum
teneris infantibus, non ad
bestias, sed (quod peius est)
ad inhumanos homines
dánatis, efferati carnifices
ferarum loco velút caueis
emissi vndique impetú fa-
ciunt. Malè scilicet ad stra-
gè hanc immitterentur fe-
ræ, quæ lactea ætatula deli-
nitæ feritatem dediscerent.
Bene tuos lanistas ad omnē

C 2

pietatē ferreos in aren
 producis Herodes; quar
 te digno Ædile ludus
 tur crudelitati. Pasce i
 oculos, animúmque ad
 spectacula oculatissimi
 ad omnē humanitatis l
 dem cæcutiēs Tyranne
 singula etiã, hoc est, ad
 numerabilia vulnera th
 trali plausu (si par fu
 vox est) Hoc habet ex
 ma : diligenter observa
 que in infinito cędenti
 & cadentium numero
 mera (si potes ;) quín
 certiùs ad minimos cor
 sculorum scopos collin
 quín

quã altius mollissimis iugulis mucronẽ imprimant; vt strenuæ præmia immanitatis sanguinarij armis promeritos armillis dones Myrmillones tuos. O spectaculum humanis oculis luctuosum, Herodi iucundum, quia luctuosum est! Vulneratur ipso propemodũ vulnere minores. Tantula corpora maximæ plagæ spatiosa sunt. Qui vix è mammis, & materni sinus portu soluerũt, suo in cruore naufragium faciunt. Nimirum hĩc etiam mare rubrum more suo naufragum

est. Quo viuebant igitur,
 naufragi moriuntur in san-
 guine: imò ante penè mo-
 riuntur, quàm vixerint. Vi-
 tali enim spiritu priùs mor-
 tiferos enses transmitters
 coguntur ad cor. Hic hian-
 te labello appetit vbera, &
 misera vice pro papilla gla-
 diù excipit, vnde mortem
 exugat, animam exhalet.
 Ille, qui modò auidulo mām
 ore guttatim exhau-
 riebat, præciso repentè ca-
 pite matrē vbertim cruen-
 tus humectat, ingratoque
 fœnore pro lacte sanguinē
 refundit. Tu verò gemellos
 immi

imminēte ferro pallidulos,
 tuum ad finum, tanquam
 ad arcem perfugas. qui de-
 fendas in tuos luctus fœcū-
 da parens? Heu malè pre-
 tium pro filiis lacrymas of-
 fers, vbi cladē furor anhe-
 lat. Malè precibus pugnas
 contra barbaros: malè que-
 relis pronocas superbos.
 Ecce vterque vtrinque di-
 strahitur: vterque piis pa-
 rentis, impiis hostium ma-
 nibus in diuersa rapitur, ac
 tantum non discerpitur. Vt
 nesciam, vtrum furor, an
 pietas diuexet, ac discruciet
 magis. Quid frustra matris

nomen , opemque tres
 balbutitis infantes? Imp
 dit illa , quas potest ,
 gulas singulis inermes
 nus: geminas geminis v
 mo in discrimine non
 test : vobis illas ipsi , d
 tenetis , impeditis. Vn
 hoc vna potest duplicē
 cæde vestra mortem ex
 riri. Scilicet iustus est v
 que carnifex : ne plus li
 rorum sibi , quàm pare
 obtingat , æquo vtrunc
 vulnere medium dissec
 Pius etiam scilicet est :
 nesciat mater quam pr
 in partem dolorē effund
 pare

parē vtrinq̄ue doloris ma-
 terrā dimidiatos filios ma-
 ternis in manibus relin-
 quit. Quid hīc ager infelix?
 Quid consilij capiet ambi-
 guus dolor? Miserum sanē.
 Intercluso spiritu semiani-
 mis cadit mater: vt exani-
 mem vtrumque filium pari
 officio per iter mortis, quā-
 tum fas est, viua profequa-
 tur. At tu puer miserabilis
 quid è collo matris auulsus
 tremula supplex brachiola
 tuum tendis ad carnificem?
 Ah potiùs districtum, inci-
 tatúmque in te gladiū am-
 plectere. Hic enim faciliùs

58
sensu pietatis, quomolles
Quis iam in furoris lic
tia funera numeret? Ve
cior ferè trucidatis man
quàm oculus intuèris: e
præsertim piis hic lacry
hebetetur ad visum, per
sa: illa sanguine acuat
scelus. Ut igitur multa
merem, atque immania
cinora: plura, atque im
miora ingerit crudelitas
beralis. Quis enim eos e
meret, qui miserè cont
primulam vitam per sup
ma oscula matrum in
exhalantes iis, à quibus
cepere, ante vsuram re
tui

runt? Qui eos, quibus ex
 hostili manu delapsis adeò
 parata mors est, et obuiis
 pedibus proterantur? Quis
 alios, qui dum cautè ma-
 ternis vestibus occuluntur,
 simplici vagitu se retegunt,
 innocètes sui ipsorum pro-
 ditores? Iam funestissimum
 natat sanguine theatrum.
 Ut post gladiatoriam sæui-
 tiam cruentâ naumachiam
 furor Herodi ludere videa-
 tur. Iam caeca omnis mô-
 rientium gemitu, lamétan-
 tium ululatu circumsonat.
 Gratum hunc sibi plausum
 victrix ferias excitauit. Iá

perditæ mœrore , ac luctu
 matres misera orbitatis so-
 latia lacera filiorum mem-
 bra dum conquirunt , non
 dignoscunt ad tumulum,
 quos peperere nuper ad vi-
 tam. Adeò degeneres vul-
 tus fecit inusitata calami-
 tas. Si quæ tamen filios
 agnoscitis , ne tumulate.
 Vestrum pius hostis offi-
 cium occupavit. An non
 videtis , vt excitatis ingen-
 tibus cæforû cumulis mu-
 tua omnes ruina tumula-
 vit? Non enim habuit mol-
 liora , & candidiora mar-
 mora, quæ cæderet , atque
 im-
 po

imponeret. Neque opus
 habetis lugubres marmori
 notas, ut mos est, incidere;
 quas artifex crudelitas vul-
 neribus satis inscripsit. Sed
 quis ille puer, qui tenera in-
 ter cadauera lacero etiam
 vultu regalem indolē spi-
 rat? Habet. parva victoria
 est. Triūpha fortis in pue-
 ros Rex, triumphā. Impe-
 ria scilicet fundasti tua.
 Vastissima strage ista tuis
 illum regnis formidatum
 deprehēdisti scilicet, atque
 oppressisti recēns natū Im-
 peratorē. O stolidissimum
 caput, & serio Cæsarum
 ioco

*Ma-
 crob. lib.
 2.6.4.*

6
inop Romania ex arce. exhibendum. Ut regnum propages, regiam generis tui propaginem demeris: ut maximum Regem Deum intercipias, Regulum homuncionem interficis: nec intelligis dementissime, te more Gigantum cum Deo bella suscipere. Sed iniuriâ Herodi illudimus. Facit ille, quod Herodem decet. Parentem est cõtaminatissimi Tyranni immanitatem lutulentæ belluæ ob turpissimæ vitæ affinitatem parcere, innocētis verò filij regia victima sibi litare; cùm nihil

nihil æquè, atque innocen-
 tiam detestetur. Nulla ta-
 men Erinny's tua, nulla vn-
 quã placabitur hostia, nisi
 re ista, ista viscera impuris- *Ioseph.*
 sima, viscerumque nocen- *antiq.*
 tissimum cor vlticis facis- *lib. 17.*
 lentis ignibus exedet, tuis *c. 8.*
 diu pœnis fruitura, & pro-
 digiosè inexplebili te fame
 absumet. Tu lauis, atque
 opiparis epulis ravidû, la-
 tratêmque stomachum ne-
 quicquam ingurgita. Non
 tam delicatè esurit dira fa-
 mos. Viuum istud cadauer
 auct helluari. Pace tua ca-
 dauerosum te dixerim, ô
 Rex.

Rex. Nō me patitur ad
 meritō scatens vermiū
 ditas, erumpēs odoris
 uitas : nam quid exist
 pulchrius, aut suauius è
 leribus tuis? Te manet
 terea iusta neruorum
 tractio, quos in ætatula
 nocentis exitium per
 mum nefas intendisti :
 net insanabilis te spi
 difficultas , qui tam fa
 spiritum innocētibus a
 misti. Quæres tu quic
 inter mediatę Callirrh
 balneas desperato mo
 medicinam ; sed igne
 pestē istam, quæ tot me
 mit

miserè te discruciat, modicis aquis obrui posse frustra speres; cum tota fusi sanguinis eluione restincta non sit. Ea tandem suprema remedia suadebit impatiens dolor, ut cruentam tibi manum coneris inferre. Sapiet sanè seuerus hic monitor tuus, quòd nullá tibi, qui tot immerètes vulnerasti, deberi iustius mediciná ostendet, quàm vulnera: nulláque te manu implacabilius confici posse, quàm tua. Non tamen indiget vulnere flagitij conscius animus. Suis ista meritis

ritis leuia dedignatus, ad
 grauissima supplicia sponte
 sua erumpet, ipse sibi tor-
 tor, & carnifex sempiter-
 nus. At qua vestrá ego cla-
 dem, laceri pupuli, qua pa-
 triæ orbitatem digna com-
 ploratione lamétabor? Ce-
 cidistis nouelli flosculi vi-
 talis ad Solis exortum! De-
 floruistis lacteola lilia, vt
 mucronum inter aculeos
 ságuineas imitaremini ro-
 sas! Occidistis vix natæ, que
 lacteam signatis viam, stel-
 lulæ, heu squalidam, atque
 atratam patriæ vestræ no-
 ctē relicturæ! Fugistis in-
 fontes

fontes animæ crudeles terras : at nunc vestris exuta corpusculis tenebricosa per loca exulatis ! Qui nuper inter crepundia cum matre lusitabatis infantes , tãdem inter arma cum ipsa morte lusistis ! At iste ludus sanguine vobis , & vita stetit. Qui nondum fari per ætate poteratis , vt pro Regum Rege in Tyrannum interfectorem vestrum testimoniũ diceretis argutuli Martyres : clausistis ora , aperuistis vulnera , vulnere , quàm ore eloquẽtiores , qui vitam pro voce fudistis. Imò verò

quot

quot vulnera, totidem
 panditis, etiam à funere
 cales famæ: vt Regum
 peñatorem IESVM, Ty
 norũ antesignanum H
 de cõsequentiũ poster
 sæculorũ cõtestemini.

Jerem.

31.

Matth.

2.

in Rama vox lamenta
 audita est: tum plorati
 vlulatus multus; ita luc
 so Bethleemis, tumulu
 veteri sepulchro ad cru
 spectaculũ excitata Ra
 filios suos lugubri na
 deplorauit. Parabam
 dolorẽ, & lacrymas ora
 ne abstergere. Sed ne
 consolari, quia non sur

MORIENTIS
DEI prodigium.

ORATIO
Ad Gregorium XV.
Pont. Max.

In Sacello Pontificum
Vaticano.

Rumpe tadem, erumpe, quâ licet, ex ore, ex oculis, sine Rhetorum fuce incomptus, sine partitionis ordine incôpositus, Deo moriente, parentalis dolor. Leuiter dolet, B. P. dolorem quicumque suum potest ordinare. Hæc vna tristissi

tristissimam orbitatem
 cet eloquétia confusa
 rerum vniuersitate fle
 ter tumultuari. Quáq
 vtinam confundi om
 perturbaríque tū prin
 cæpissent, cum nocte n
 diana decolor dies ex
 luit, cum trepido tum
 dehiscens terra nūtaui
 sanè, tū potiùs pessund
 rerum ordo est, cum v
 sima subiit supplicia
 apud homines Deus.
 igitur lugubre argumē
 exlex indicit dolor p
 randum ad clepsydran
 crymarum.

Ecce autē hodierna rerū confusio nocturno prodigio prænuntiatur : ecce verno sub sydere, florida anni tēpore in horto Gethsemani sanguine pluit. O pluuium in dolorum vberatē ver, quantū ab amœnitate tua degeneras! Hanc ergo infelicem laudem reuers, vt mœstissimo prodigio tristissimas hyemes, atque omnium vincas portenta sæculorū. Quid enim tam prodigiosum portendi potest, quàm moriturum Deum? Tu verò cœli, terra- *ad Heb.*
 ūmque præpotens Impe- ^{1.3.}
 rator,

rator , qui portas omnia
 verbo virtutis tuæ , quid
 vnus recens hortuli cultor
 ad sudorem vsque sangui-
 neum præpostera nouitate
 defatigaris ? Si subigendo,
 molliendóq; in horto bre-
 uis labor sanguinem expri-
 mit : laboriosissima durissi-
 mi montis Caluarie cultu-
 ra quantum diuini cruoris
 exhauriet ? Et hætenus qui-
 dem inter hortos : inter ho-
 stes iam impensiùs exanguis
 desudandum est , iamque
 illi proxima in arena cir-
 cumstant cum facibus, &
 armis. Faces equidem istas
 tene

tenebricoso Inferorū igne crediderim esse succensas, quæ clandestinum ad scelus ita præluxere vobis, nocturnæ furia; ; vt obuium noctu solem non agnoueritis. At bene est : pœnituit crudelitatis : clemēter cum illo agitur : non vulnere, sed osculo excipitur. O facinus ab ipsa humanitate barbarum ! O crudelissimo dignam proditore clemētiam ! Vt altissimè vulneratum facilè tradas in manus hostium Deum : diuinum ad cor perfido penetras osculo. Nimis enim nosti

D

ex Amoris castris bar
 transfuga, nullis Amor
 mis grauius vulnerari
 se, quàm suis. Exclama
 bet: Vbi mors non est
 osculis est? Iam verò i
 ctus ille, quiq; omnia
 cit, Amor per Hierol
 mæ vias, pérque fora
 eturni furoris mancip
 rapitur per triumphun
 ne summum scelus no
 tè fiat, è liكتورum fæce
 dacissimus nescio quis,
 quam scurra triumph
 Deo captiuo insultan
 risum Pötifici, ad plau
 sibi captandum probre
 ala

alapa infrigit. Alapis (mi-
 serum me!) in terris plaudi-
 tur ad salutem lapso terra-
 rum Deo. Pudet impuden-
 tissima cætera ludibria re-
 ferre, quæ nox illa suis inui-
 ta vidit in tenebris, quæ-
 que altissimo silêtio inuol-
 uit. Vna supererat, quam
 deinde vidit luctuosa dies,
 crudelissima ignominia: vt,
 quem Regis amentia inter
 stultitię candidatos adscri-
 pserat; amentissimi vulgi
 optio, absoluto latrone, li-
 beratorem optimũ ad ne-
 cem reposceret, ac Barab-
 bæ posthaberet Deum. Ni-

mirum, vbi Reges delirāt,
 facilè vulgus insanit. Ve-
 rùm hæc per ludibria lufit
 furor: feriò tandem scelus
 aggreditur. Ne sæuiffimi
 virgatores, ne Regum Regi
 augustiffimo veftè detra-
 hite, quam illi vnam in re-
 rum omniũ inopia ad nu-
 ditatis integumētum pro-
 fufa in alios charitas reli-
 quit. Ne speciofum forma
 præ filiis hominũ frequen-
 tiffimo in theatro denuda-
 te: cuius formofiffimus pu-
 dor oculorum cōiectu gra-
 uius, quàm verbertum ictu
 vapulabit. Vates infelix
 ego

ego sum. Ecce delicatissimi
 sensus verecūdia subito ru-
 bore suffusa cruētatur. Heu
 fatis, supérque publico de-
 decore modestiam vulne-
 rastis. Quid expeditis præ-
 terea virgis robustissimi te-
 nerrimum in corpus carni-
 fices innocentiam excar-
 nificatis? Vtinam liceret &
 tibi, Domine I E S V, ad ser-
 uilis lanienæ declinationē,
 vocem illam ingenuam, &
 compluribus salutarē vsur-
 pare: Ciuis Romanus sum.
 Sed superstitionū id tem-
 poris omnium commune
 asylū Roma, falsis addicta

numinibus , verum oblita
 Deum erat ciuitate dona-
 re. Extabescite iá in lacry-
 mas oculi , quando diuini
 corporis niues prodigiosi
 furoris æstu soluuntur in
 sanguinem. Ne, quæso, vos
 ne ultrà lictores. Ad termi-
 nales dolorũ columnas per
 Oceanũ sanguinis ventum
 est. Neque enim vna, sed
 geminæ videtur in illo ver-
 berum turbine, in illa san-
 guinis alluie fixæ colum-
 næ : quarum altera è du-
 ro marmore misericordia
 mollita nõ diffilit, quia sen-
 su doloris obriguit : altera
 in

in vulnus mollissima, in toleratiam planè marmorea, quamvis accisis viribus, inuitæ tamen fortitudinis mole sua stat. Age immensa pœnarum spatia fortiter emense Ductor fortissime perge iam ad coronæ præmia, quæ militaris tibi plausus adornauit. Sed quid coronamenti hoc est? Hoc deerat hodiernæ portētis immanitatis, vt diuina non stellis, sed spinis tempora radiarent. Quanquam mirandum non est; quoniam *Sapient.* rosas, antequam marcescerent, in suam coronâ luxus *2. S.*

præcepfit ; solas coror
 dæ spinas innocētiae su
 fuisse. Regnandū coror
 est. Regnum igitur in t
 cape, sed coronæ simile
 derū Imperator. Quic
 tem coronariæ spineꝝ al
 quàm cruētum, funest
 que tibi Regnum prof
 Rex dolorum ? I, seq
 præeuntium ductum,
 diūmque populorū. Se
 Roma satellitio, suo I
 rosolyma senatu dedi
 atque etiam trahit ad
 perium. Ac ne quis ho
 num ordo desit officio,
 etiam latrones, lateri c
 iuncē

iunctissimè hæret, nec ipsa
 nece separádi. Non Regios *Io. 6. 15.*
 iam, vt olim, honores per
 montium latibula liber ef-
 fugies. En inter líctores, ac
 vincula captiuus, enixè ra-
 peris ad montem, vbi gen-
 tibus regnes cõspicius vni-
 uersis. Proh quàm graue
 etiam Deo regnum Crux
 est! Ille, qui tribus terræ mo- *Isai. 40.*
 lem digitis appédit, hume- *12.*
 ro non sustinet Crucem: ac
 trabali sub sceptro caducus
 miserabiliter laborat. Ve-
 rùm enimverò suum labo-
 ri præmium est. Aprico iam
 in colle sublimis, ac specta-

D 5

bilis regnas: iam dispergis
 cum sole manus. Hoc ta-
 men à sole discrepas; quòd
 vtrisque occidis. Vtrisque
 enim occidentis vitæ fines
 durissimis clavis acutus
 præfigit dolor. Neque verò
 supremis laboribus confe-
 ctus Rex noster otiosus est.
 Quid ergo rerum agit Cal-
 uariæ in Regno suburba-
 no? Arborem ferit, alteri se-
 culo profuturam, regalém-
 que Cyri laudem iure vfur-
 pat. Hæc mea manu est fa-
 ta? Et miramur, si aridus il-
 le, funestusque truncus in-
 scriptus nomina Regis re-
 penti

pentè floret , ac vernat?
 Quidni enim Colono Re-
 ge confitus, Regale sangui-
 ne irrigatus Regio nomine
 effloresceret? Concepta in-
 ter laborè siti propinatum
 præliba liquorem diuine
 Rex. Quid hoc est? Liuida
 fellis sanies vinum inter ex-
 pumat. Nulla videlicet in
 terris suauitas sine felle ad
 purum fluit. Tu tamen liba
 mi Rex. Quodlibet fel su- *Cant. 4.*
 bitò fiet mel, & lac sub lin- *11.*
 gua tua. At ô tragicas Re-
 gis vices! In ipsa, quam fet-
 ris, arbore vitæ moreris. Tu
 verò sempiternæ Rex, istud

indignissimæ mortis f
 nus cōquestus expiras.
 diuit rerum vniuersitas
 gis sui moribundi conc
 stionem: atque, vt mo
 Deo pro viribus iusta
 soluat, rerum ordine
 uulso funditus tremefa
 & meridianis tenebris
 biliter atrata parentali
 nia vlulauit. Et comm
 rerum omnium strep
 & inclusus animo viã
 cludit orationi dolor. C
 re priuatum, & mutum
 lorem hunc meum pu
 cus naturæ gemitus p
 rabit.

POI

PONTIFEX
dolorum.

Spectaculū hodie habeo proponere, flebile id quidem omnibus, nemini tamen flebilius, quàm tibi, P. B. Dicam planius. Ille Pōtificum verè optimus, verè maximus, Christus IESVS, Pontificalē in speciem non alio cultu ornatūque, quàm sui fordibus, & squalore supplicij miserabiliter spectabilis Pontificiam in primis commiserationem iustissimè reposcit. Neque verò

verò timendum est , ne sa-
 lutaris vsurá spectaculi vel
 offusa meridie nox , vel ef-
 fusa oculis lacrymarú plu-
 uia intercludat. Satis enim
 funebres per tenebras A-
 moris beneficiú fulget : ne-
 que spectari Amor potest
 meliore luce, quàm sua: at-
 que ipsæ ex oculis ortæ la-
 crymæ in luctu oculi sunt.
 Prima igitur oculos in se
 vertit, quæ nostrum inte-
 git prima Pontificem, bys-
 sina tunica. O quàm can-
 dida byssus es, quam virgi-
 nalis foecunditas produxit;
 artifex diuinitas contexit:
 lucis

lucis æternæ cādor afflauit:
 amantis, & morientis Dei
 pallor infecit! Iure te stri-
 ctam alij dixere tunicam,
 quæ tam arctè Deum cir-
 cumplexa es: vt mortalem
 feceris. Iure te ocellatam
 alij, quam in horto Geth-
 semani sanguineis totam
 lacrymis oculatam prodi-
 giosus effecit dolor. In illo
 autem stolę sacerdotalis li-
 neo candore quàm candi-
 dè diuini sacerdotis præ-
 luxit integritas! Vt enim
 linum iniuria fit melius:
 ita inter liuorem verbe-
 rum, inter ruborem vul-
 nerum

nerum contusa fulsit innocentia candidior. Iam ve aliam, & quidem regale solēni die byssum, Regium scilicet Herodis munus, induit diuine Pontifex. Quid hoc monstri est? Candida vestis foedissimam stultitatis notā imponit: contumeliosissimum aulae filium excitat. Rem tene Ingenius candor, inter alios decolor, & fatuus color est, quia fucum non habet. Sapiencia ipsa in scelerrū regno stulticia est. Quis ergo munus hoc Herodianum sapientiae steti quo

quod insanix opinione cō-
stitit? O qualem sapit amo-
rem ista mihi insania, qua
pro suorum salute hostium
ad ludibrium vsque Deus
ambit candidatus! Ecce au-
tem candidæ tunicæ hya-
cinthina, sacerdotali nem-
pe ritu, superimponitur.
Ecce (miserum me!) cœle-
stis hyacinthi color in cor-
pore flagellis cęso liuor est.
Quanquam, dum verbera-
tur Deus, diuinus ille san-
guis eductus quid aliud,
quàm cœlum coloraret in
terris? Id vnum cœleste. vt
in meo cœlo desiderem ef-
fecistis

fecistis crudelissimi virga-
 tores, lacteam nimirum ali-
 quã pristini candoris viam,
 & vestigium. Adeò cœlum
 ipsum sæuitia, si tangit, de-
 colorat. Ex isto nascitur ta-
 ctu hyacinthinæ vestis ap-
 pendicula veterẽ fimbriam
 imitata. Ex audio verbera-
 tintinnabulis aureis magis
 sonora. Et hæc aurea sunt,
 quia Deum cõtingunt. Vi-
 deo coronatis malis puri-
 cis vulnera patentiora. Et
 hæc digna corona sũt, quia
 Regio sanguine purpurat.
 Subi iam graue Crucis su-
 perhumeralis sacerdos se-
 miuiue.

miuue. Hoc enim uerò ut
 pondere, sic pretio veteris
 Ephod splendidum, augu-
 stúmque decus longè an-
 tecellit. Hoc enim non acu
 barbara, sed Amoris acu-
 leo: nō phrygio, sed diuino
 opere distinguit, atq; illu-
 strat tuus, bone I E S V, pre-
 tiosior auro pallor, flori-
 dior hyacintho liuor, cruor
 ostro augustior, ipsa candi-
 dior bysso integritas. Ne-
 que híc utrique olim addi-
 tas humero gemmas ony-
 chinas desideramus: quan-
 do tuis in humeris Crucis
 pretiosum pondus in salu-
 tis

tis onychen facile gemma-
 scit. Iam verò sacerdotalem
 balteum nemo non videat,
 qui sacerdotem maximum
 arctissimo vinculo præcin-
 ctum, atque raptatum ad
 victimam videt. Nemo nõ
 eundem fateatur antiquo
 magis discolorem, quem
 Odiũ, atque Amor texue-
 runt. At quis iste laceri, per-
 fossiq; pectoris nouus ful-
 gor? O spectaculum saluta-
 re! Vulneratũ pectus gem-
 matũ Rationale est. Quod-
 que nobis omnibus faustũ,
 & fortunatum: nos læsæ di-
 uinitatis rei, nos homun-
 ciones

ciones diuinis gemmis per
vulnera tributim inscribi-
mur. Nimirum nos animæ
viles tuo, Amor, in pectore
gemmei sumus. Venio nūc
ad apicem dedecorum, ac
dolorum: ad spineam tia-
ram. Ita ne verò? Pontifici
maximo de more coronan-
do byssus adeò nusquã est,
vt mollissimæ è bysso cida-
ri spinosissimã è Rhamno
coronã sufficere necesse sit?
Nimirum non byssum, sed
spinas nouit intexere arti-
fex crudelitas. Heu quàm
facilis, & expedita textura
hæc illi fuit aculeato in
opere,

opere, quæ tot acubus abū-
 daret! Vos tamen coronati
 Rhamni pallidi vepres sen-
 sistis hoc scelus, ac Deum
 vulneraturi magis expul-
 luistis. At cur diuina ad ō-
 pora non venistis nativo
 cum flore molliores? Facili
 vestri piam causam rigoris
 interpretor. Cæterorū om-
 nem florum ornatum, et
 pompam dedignati estis,
 quibus vno satis erat efflo-
 rescendū Deo. Vna super-
 est pontificiæ præferenda
 fronti aurea lamina sacro-
 sancto numinis nomine in-
 scripta. O factū bene! Ecce

non

non vnis, vt olim Iudæa natio gentilibus notis: at omnium literis gentium salutare nomen, ac publicæ salutis omen Hebraicè, Græcè, & Latinè legit liberata mortalitas. Atqui præposterè, nec more maiorum ligno, non auro diuinum nomen insculpitur. Sed satis aureum est, quod aureo nomine præfulget. Quid vos delira capita in augustum nomen refigendum coniuratis? Infeliciter cum Deo bella suscipietis, qui regium Deo nomen extorquere conamini. Quis quæso

so decentius diuinũ non
 sacerdos præferat, quàm
 cerdos Deus? Vestro ig
 constantior præside præ
 tens Imperator quod i
 psit, scripsit. Iã sacra no
 in veste Pontifex reful
 Huc agite Victimarij vi
 mam. Imò desistite. Me
 rem ipse parauit sibi, qu
 facturo eodẽ hoc in me
 Abrahamo antiquitus
 tulerit. Vbi nimirum
 Amoris ignem sacrificia
 idem est sacerdos, ac vi
 ma. Et quãná alia, & sa
 dos, & amans Deus dig
 parique litaret sibi hos
 qu

quàm se? Cecidisti tu quidem ad mortalitatis aram Amoris victima, diuine Pontifex. Sed immortalis viues in Amoris animato coelo, in animis nostris. Vaticanus ipse Pótificiæ splendor maiestatis ex illustribus natus ludibriis Pontificatus tui, te extincto, atrato cum sole squalet hebetatus. Et quoniam toto tibi ságuine steteret nostra gaudia: ipsa quæ semper interpretis gaudij fuit, nunc tuo funere mœstissima in Pontifice post vnum te maximo tuo concolor sanguini

E

purpura funebris est, ac
rentalis.

PARRICIDIUM

HÆc illa est dies, c
vitæ parète occiso
rius, quàm Idus Martiæ,
so Tyranno Cæsare fu
stæ publici decreto dol
debet Parricidium no
nari. Tam atrox, tam ir
lés in Deum Parricidij
lus nõ communibus lac
mis, sed præsudato sang
ne deplorádum fuit. O
lo filiorum aliquis vuln
prolusit : vt ex facili

ac

aditu omnium grauiſſimè
 cor paternum vulneraret.
 Vulnerū iam ego reliquo-
 rum licentiam non admi-
 ror; dum tātum licuit oscu-
 lo in cor. Subi iam vincula
 prodite Pater. Decet enim
 post osculū proditoris am-
 plexus vinculorum. Neque
 tui te filij aīa ratione mi-
 tius amplecti norūt, quàm
 vinculis. Leuiter etiam per-
 fer grauiſſimum alapæ lu-
 dibrium. Alapis enim patri
 blandiri par est filios parricidas.
 Sed imbellis est ma-
 nus alapam impingere. Va-
 lentiores hic pater liberos

habet, qui deligatum ad saxeam columnam, illa sanè duriores, alterno fustium impetu patrem recudant in mácipium. Equidem nunc primùm didici saxeos homines posse moueri. Quàmquam huiusmodi saxa nimium animæ habent ad motum, quæ crudelitate animantur. Sæuitum satis est. Libet iam cum patre filiis tantisper lufitare. Sed iste ludus inter spinas aculeum habet. O ingeniosá Amoris philosophiam! Quæ non philosophũ modò Socratem, sed ipsum quoque sapientiffi

pientissimū parentē Deum *Valer.*
 suis cum filiis doces in arū- *Max.*
 dine repuerascere. Iā verò *lib. 8.*
 filiorum odio leuis arundo *cap. 8.*
 est. Crux, Crux (inquam)
 pars habens furori pondus
 inauditū Dei parricidium
 peragit, quę non minus de-
 decore, quàm dolore cru-
 ciat, & mactat. Vbi iā ma-
 ctatus à filiis, & pro filiis
 pater tumuletur? Nusquam
 certè decētius, quàm emol-
 litis in animis filiorum.

*IN IGNE, AC
Spiritu Dominus.*

ORATIO
Ad Paulum V. Pont.
Maxim.

In Basilica S. Petri.

Dicturum apud te, P. B.
verecunda me vene-
ratio elinguem faceret: nisi
diuinus è cœlo ignis effica-
ces in linguas liberaliter
pluuus inflammaret ad lo-
quendum. Neque enim in-
erudito cuiquã deesse pati-
tur orationem erudita cœ-
lestium affluentia lingua-
rum.

rum. Equidem ex illo pene innumerabili numero non cētū mihi linguas (quod in grauiſſimis argumentis canorum eſt votū Poëtarum) ſed vnā cuiusmodi optauerim, quæ ſpirabilis Numinis ad nos properantis infinitū beneficium, flammæ turbinis illuſtri miraculo breuiter incluſū, græ laudationis breuitate cōplectatur, & reſcolat. Appoſitè autē reſcoli à me poſſe exiſtimo: ſi veterem inter, atque hodiernū ſpiritum, ignemque diſcrimē oſtendā. Nō enim ſine ſpiritu, &

3. Reg.
19.

talore viuebat antiquit
 Audiebatur igitur oli
 qui petrarum dura con
 reret, qui mōtium profa
 da subuerteret, sonoras e
 pirās minas, ruinásque s
 ritus. sed nō in spiritu D
 minus. Etenim tūc sui p
 cus, & mortalium pau
 intellectus suas castis au
 bus, animísque blandit
 tenuis auræ sibilo infus
 fabat Deus. Reliquæ v
 mortalitatis sensus ad c
 strepentium Catadupa
 bidinum hebetatus cō
 stis ad murmuris illece
 miserabiliter absurdu

Qu

Quid, cū diuinus ille vē-
 tulus salutarē imbrem ex-
 pressit? Vnus mundi angu-
 lus Iudæa; fœcundæ Virgi- *Psal. 71.*
 nis in vterum, tanquam ro-
 re in vellus, illabente Deo,
 silētio irrorata est. Interim
 orbis terrarum ferè vniuer-
 sus pluuias inter opes inops
 calamitosa siccitate labo-
 rabat. Quāquam etiam ad
 sterilitatem scelerum, ad *Gen. 7.*
 pœnarum fœcunditatē di-
 luuio irrigabatur. At ecce *Act. 2.*
 factus est repenti de cœlo
 fons. Ne metue veteris
 cluuiōis procellas tonanti
 fragore tremefacta tellus.

E

S

Bene ominari iam licet. Felicissimo profusa nimbo
 suis cum opibus diuinitas
 impluet. Nimirum Amor
 tonat. Non hic vlticia ful-
 mina displofurus sonitus
 Coelitem iras, terrarũ cla-
 des immurmurat: sed ignes
 sine vulnere preñuntiat in-
 nocentes. Erraui. Innocēter
 volui dicere vitali amoris
 plaga vulneraturos ignes.
 Iam verò flammās preñit ve-
 hemens vnà cum sono spi-
 ritus. O temporum nostro-
 rum felicitatem! Hoc fanē
 hoc in spiritu Dominus
Cant. 4. Veni, qui fertiles afflas ca-
 lores,

iores, cœlestis Auster: per-
 fla hortum tuum. Quidni
 tuus terra dicatur hortus,
 cuius vel tribulos, ac spinas
 coronarias diuinum caput
 syderibus prætulit? Quidni
 terræ tuos afflatus indul-
 geas, cui diuinus sâguis in-
 sudauit? Auguror. Deo co-
 lente mollita, aspirate Deo
 sepefacta terræ duritie, læ-
 to veris prodigio cœlestia
 fluent aromata. Sed iam;
 quod antiquo cum Vate
 licet & mihi dicere: Post ^{3. Reg.}
 spiritum ignis. Quid enim ^{19.}
 aliud Amoris ventilatio,
 quàm flammæ excitare?

E G

Iam; quod antiquo mecum
Vati prædicare non licet,

ad Eph.

5.

ad Heb.

7.

In igne Dominus. Cùm
enim victimá sese nostram
fecerit Deus; diuinæ digni-
tas victimę quo debuit alio
ardere igne , quàm Deo?
Monet híc me rei nouitas,
vt exquiram, cur hodiernus
non cadat è cælo ignis de
more aculeatus in fulminæ
sed illabatur insolitas ob-
tusis in linguas? Dicá equi-
dem , timidè tamen in re
grauissima, quod sētio. An
quia odit Amor fulminare,
ad lædere: amat verò lam-
bere, & blandiri? Vt quot
ille

ille igneis in linguis appa-
 ruit, totidem amantissima
 hominibus pacis oscula li-
 basse videatur. An quia ipse
 sibi fama est Amor, qui tot
 linguis abundat? Vt miran-
 dum nō sit, si hodierni be-
 neficij sonus amabilis ad
 ultimos vsque terrarū fines *Psal. 18.*
 breui pertinuit. Testis est
 immenso abscissa interual-
 lo, extrema rerum India: ad
 quam vehemens hic soni-
 tus adeò celeriter penetra-
 nit, vt sonorum affulgentis
 Numinis illapsum tam ve-
 rè sonserit, quàm olim fat-
 sò matutini Solis vicinos
 ortus,

ortus , strepitúmque Lucif-
 eri currus exaudire dice-
 tur. Testis est torridus Afri-
 cæ tractus, quæ diuinarum
 afflatu flámarú geminatis
 caloribus iucundiùs æstua-
 uit. Testis est gelida Scy-
 thia regio, quæ auerso, at-
 que auio sole, meliùs inca-
 luit Deo. Testis est Ægy-
 ptus, quæ sacro cœlestium
 delinita concentu lingua-
 rum, superstitionem, & fla-
 gitium sonátia sinistra dam-
 nauit. Testes etiam (vt oras
 tateá infinitas) Græcorum
 Academia, ac lycea : cùm
 igneis linguis magistris
 Deum

Deum tandem didicerint,
 excutientem dedocta sa-
 pientiã, quæ quantum per-
 uideret ostendit, dum aras
 inscriberet ignoto Deo. *Act. 17-*

Quantis autẽ vbique ter-
 rarum auditiã: nusquam ta-
 men clariori repercussu di-
 uinæ linguæ, quàm Roma-
 nis in arcibus personuerunt.

Nusquam diuinæ flammæ
 religiosus, quàm Roma-
 norum in animis coluntur,
 quorum erga ignes Reli-
 gio cum ipsa Roma nata

est. Ergo diuinis coronata
 flammis Roma diuinũ ha- *Plut. in*
Romulo.

buit omen suum se Impe-
 rium

Matth.
16.

rium toto iam terrarū orbe
 maius noua ligandi, atque
 soluendi potestate ad cœ-
 lum vsque prolaturā. Nam
 flammis coronari ad fortu-
 natū potestatis, imperiique
 augurium, (historiæ si cre-
 dimus;) Romanum est. Te
 nunc appello (voto enim
 finienda est oratio.) Te pu-
 blica voce precor, atq; ob-
 testor diuini pectoris di-
 uine Spiritus, Deus Amor,
 qui hanc Romani Imperij
 molem in amplissimū ter-
 rarum orbis fastigium eta-
 ram tuarū lucē flammarum
 illustras, nationibúsq; yni-
 uersis

uersis suspiciendam facis;
 custodi, serua, protege hūc
 statum, hanc pacem : salu-
 taria illius , & pia consilia
 felici aspiratione ad exitū
 promoue , quem prospero
 afflatu ad commune tecum
 imperium euexisti : eorum
 exardesce in animis, quorū
 fulges in purpuris : bellorū,
 si quæ circumtonant, pro-
 cellas pacifera difflatas au-
 ra dissipā : quos olim ter-
 ris iuspirasti ardentissimos
 amores tui , ut suauissimè
 nos vrerent ; euentila sem-
 per, ut uiuant.

LAVS DEO.

DIVI

D I V I N I
Amoris Æstas.

ORATIO
 Ad Gregorium XV.
 Pont. Max.

*In Sacello Pontificum
 Quirinali.*

Quem hodie terris in-
 fundit æstum æstivo
 calore longè maiorem suis
 pluuius in flammis aman-
 tissimus hominum Deus,
 quidni beatã Amoris æsta-
 tem dicã, B.P.? Dicere qui-
 dem in tam augusto con-
 spectu tacere cupiẽtem co-
 git

git ignearum diuina vis &
 copia linguarum. Si potuit
 igitur suburbano quōdam
 in præsepio, tāquam in fri-
 goris diuersorio, nascēs fri-
 gidulus Amor natalitiam
 Decembris hyemem, adeò
 inflammare, vt & noua sy-
 dera, & regia pectora pro-
 cul accenderet: cur inter
 patrios cœli ardores arden-
 tissimus ignē feruido mēse
 non perpluat. Amoris enim
 pluuia ignis est. Enimuerò
 non erat, cur prisca Poëta-
 rum superstitio fabulare-
 tur parco. Promethei furto
 cœlestis ignis particulam
 sub

subductam ad hominis lu-
 tum animandum: cùm sese
 totum infinitum Numé in
 lutea pectora vitalis incen-
 dij splendido , aureoque
 diluuió liberaliter effun-
 dat. Sed quare tempestas
 hæc ignea missiliũ lingua-
 rũ innocenti prodigio pla-
 cidè fulminat? An quia,
 Amoris fulmè, lingua ama-
 biles flammæ ad cor facile
 iaculatur? An quia prodi-
 gus Amor suum erga nos
 profusum calorem non po-
 terat nisi ardētibus linguis
 explicare? An tandem quia
 diuini Verbi munus aptis-
 simum

imū cœlestes linguæ sunt?
 At nemini mirandum est,
 factus est repente de cœ-
 o sonus: linguis enim pluit.
 am verò sese per flammeas
 inguas insinuās in animos
 acūdissimus hic æstus, hoc
 est, Amoris æstus, vehemē-
 i spiritu commodū ven-
 ilatur; ut vitam efficacibus
 lammis par ventus inspi-
 et. Quandoquidem vnus
 otest diuinus Amor ardo-
 em ipse suum euentilare.
 Quamquam eam quoque
 ausā argutus hic cœli stre-
 itus mihi significat, quare
 imul in ignem, atque in
 auram

auram mutetur Amic
 nimirū in Amoris æst
 morē pro aura respice
 Etenim suauiter æst
 quibus Amor aspira
 aspirantem ex Amor
 ctore vitalem perfr
 mortalitati calorem?
 nefici spiritus aureis
 mis aureum sæculū a
 tis impetū salutarem
 rexisti nunc tandem
 lo, qui difflatis errorū
 bibus diuinæ sereni
 veritatis aperires. V
 Auster, qui hominum
 mos, hoc est, frigidu
 sterilē sine te hortum

f

fœcundo calore perflares:
 quique felicẽ Amoris ignẽ
 vni hodie Hierosolymæ
 pluuium toto terrarum or-
 be diffunderes. Arsit gelida
 Septentrionis ora, nec re-
 motissimũ solem desidera-
 uit proximo illustris Deo.
 Arsit meliore flamma tor-
 ridus mundi tractus, & So-
 is imminentis æstus præ
 Amoris æstate frigere vtili
 experimento intellexit. Sed
 nulla magis regio, quàm,
 quæ Dei Regia in terris
 est, Roma diuinis ignibus
 estuauit. Roma Amor di-
 vini amoris omniũ plausu
 natio

nationum prædicetur, cuius ille, vt memori ardeat in pectore, amabili fulget in nomine. Dixi.

B E A T V M
incendium.

Adsūm incendij nuntius, B. P. quo incendio cūm vniuersus terrarū orbis, tum præcipuè regina hæc vrbium vrbis amplissima cōflagrauit. Neque tamen opem imploraturus adsum, sed ardorem gratulaturus. Non enim Nero aliquis, trabeatus vstor, feralem

ralem subdidit facē: at ipse
 suos iniecit ignes, amor ho-
 minum, Deus. Deo autem
 ardere beatū est. Idem me
 quoque ardor vibrantibus
 linguis eloquenter fulgu-
 rans accendit, vt hodierni
 breuiter eloquar incendij
 felicitatem. Ergo splendide
 illapsura per flammās fe-
 licitas sonoro spiritu non
 minaciter, sed amabiliter
 tonat. Vt ex amabili toni-
 tru vitalis ignis fulmina
 amare, & cupere condisca-
 mus. Silete cœlestes orbes
 (si qua tamen fides super-
 stitiosæ veterum philoso-

F

phizæ haberi potest) in
tissima conuersione si
ter sonori. Repentinu
coeli sonus verè, iucu
que implet aures noi
dum terrarum aman
mum cœlum non aua
sefe conuolui, sed an
ignea significatione
raliter in terras effundi
nuntiat. Neque verò c
stis ignis aurea libera
vnum terrarum punct
Hierosolymá, sed om
oras populorum beat.
mes enim flammæ val
ventus longè, latè que
git incendium. Quin e

id esse causæ interpretor,
 cur vehemens ignem spiritus
 comitetur, quòd Amoris
 calor non sine suspirio
 est. O cœli suspirantis ab
 amore spiritum vitalem! ô
 animam suauissimã mor-
 talitati recreandæ afflatam!
 ô auram odoratissimam ex
 immortalis horto volupta-
 tis florētissimæ odores vir-
 tutis expirantem! ô ferui-
 dum diuina charitate tor-
 ridæ regionis Austrû bea-
 tis caloribus nostra frigora
 dissoluentem! At ecce hic
 Auster non aqua, sed flam-
 ma pluuius est. Quam enim

aliam præferuidus, præter
 flammeam pluuiam? quam
 nobilissimus inuehat ven-
 tus, præter illustrem? Mi-
 randum præterea est, quòd
 vlla sine nube pluit. Nisi
 quis decoram imbri splen-
 dido nubẽ appellet ipsam
 serenitatem. Imò verò præ-
 clara diem hanc pluuiæ se-
 renauit, cuius guttæ flam-
 mæ sunt. Cõmuni sole non
 eget hæc dies, omniũ ideo
 illustrissima, quòd sol ipse
 infinitus lucido profusus
 imbre delabatur. Et quis-
 quam in tam prodiga sui
 luce non videat, felicissime
 terras

terras illius Solis ardore
 torreri , qui cœli felicitas
 est? Quanquam ego nō fa-
 cilè à cœlo terras distinxe-
 rim , siquidē utrobique sol
 habitat. Habitare tum cœ-
 pit inter mortales; cū or-
 tum occasumq; subiit sem-
 piternus. Nunc autem in-
 ter Cœlites altissimus, quā-
 uis igneis radiis meridianū
 calorē terris immittat; non
 tamen abest. Præsentissi-
 mus enim calor Deus est.
 O calorem amabilem, quo
 ex ærumnis omnibus con-
 creta , & conglobata terra
 tam feliciter exarsit: ut isto,

quod illustre syderibus miramur, cœlo pulchrior effulserit. Testor hanc ipsam indicem veri, non tam oculis, quàm animis præfulgentem hodie flammam, quæ tū cœlestes Hierosolymis homines facili traiectione inflammavit in sydera, tum cœli syderibus eos præcellere, fausto regni prodigio capitibus insidens, non indicavit solùm, sed multiplici etiã linguarum imagine facundissimè prædica-
uit. Quod autem aliud beneficis diuini Solis ardor excitaret incendium, quàm
quod

quod homines in stellas accenderet, non eas, quæ noctem, ac tenebras non vincerent; sed, quæ beatissimam lucem, diemque nõ occidentem aperirēt? Dies igitur è syderibus nata est; quam diurnæ lucis author, quem intuemur, sol ipse afferre non potuit. Etiã nunc meridiano in sole altissima nox animos cæcaret: nisi vestro, bona sydera; beneficio diuina terris dies illuxisset. Vos (ô stellæ nostrates) validiori, quàm cœlestes, impulsu incitata orbem terrarum velocissimo

cursu illustrastis , ad
 circumuehendas non
 tarum aliqua mentium
 ipse præpotens Deus c
 ardore , ac spiritu ad
 est. Vos (ô flammæ sal
 res) vel ipsos frigidæ r
 talitatis animos facile
 flammastis, quia vos A
 immisit. Urbem Rom
 deformi ædificiorum sc
 lore senescentem ince
 Nero, ut nitidiorem in
 ciem recoqueret, ac re
 maret. Sed funestissima
 patriæ fax nil aliud pot
 quàm incendere, ac deli
 liri. Vobis ea gloria re
 uaba

*Suet. in
 Neron.
 c. 38.*

abatur amátissimi Numi-
 is optatissimæ faces, vt ef-
 ficaci vestro incendio non
 na tantùm vrbs, verùm
 tiam orbis terrarum vni-
 ersus, posito vitiorum se-
 io, ad primigeniæ virtutis
 ecus iuuenesceret. Quare
 non est cur illa nos diutur-
 a expectatio torqueat, vt
 rogo ignis extremi cœ- *2. Petr.*
 li nouum, ac terra noua *3.*
 nascatur: quoniam id no-
 is ignes hodierni bene-
 ficium beatiùs repræsenta-
 int; cùm sine naturæ cla-
 ue, ac vulnere terram ver-
 erint in cœlum. Sed vs-

F S

bium nulla feliciùs a
 quàm Roma, quæ Ti
 nis olim è flammis ac
 gnum nata terrarum,
 uinis deinde ignibus
 commune cum Deo in
 rium renascitur, bis
 inter vrbes Phœnix, c
 cum terrenũ, tum co
 incendium splendori
 ac regno. DIXI.

LAVS DEO

CA

CÆLO DONATA

Terra sydera.

ORATIO

Ad Gregorium XV.

Pont. Max.

In Sacello Pontificum

Quirinali.

ælum illud altissimum, quod emeritæ lucem virtutis cælat, anniuersaria pompa hodie recluditur, B. P. Quid autem in recluso spectabilius cælo suspiciamus, quàm sydera? Tam enim verè beatissimæ regionis illæ, quàm

F 6

falsò nescio qui Elysijs campi solémque suum, & sua sydera norunt: quæ con-
 tuenti mihi affulgent ad eam,
 vt subditorú volubilis ful-
 gor astrorú rudis quædam
 horum adumbratio, atque
 ipsa esse vmbra videatur.
 Quod vbi paucis attigero,
 quidni veteri prouerbio
 cælum digito dicar contigisse?
 Principio igitur è primigeniis
 aquis formosissimi stellarum
 ignes degeneri partu extitere.
 At vos, æternitatis felicissimæ
 sanctissima lumina, è fertiliori
 piarum humore lacrymarum

Gen. 1.

rum educta sublimiùs ena-
 taſtis, formofiùs enituiſtis.
 Facile nimirum læcryma
 igneſcit in ſydcus; quia li-
 quor Amoris eſt. Illo præ-
 terea è liquore ſolidæ feli-
 citatis exorta eſt nunquam
 occaſura diuturnitas. Ne-
 que enim occaſum habeat
 ea felicitas, cui vel ærum-
 noſa lacrymæ cadentis vn-
 da lætiſſimus oriens fuit.
 Cogor hîc vetus caſtigare
 prouerbium: non enim eſt
 quædam, ſed omnis flere
 voluptas. Cogor diuino cû
 oraculo exclamare, *Beati Manthæ*
qui lugent. Iam verò Platoni ſ.
 ſi licuit

si licuit natura magis, quàm
 interuallo à nobis distitos
 cœlestes orbis è nostrorum
 deliciis elemētorum splen-
 dido mendacio congloba-
 re: cur non ego vos, cogna-
 ta nobis altissima sydera,
 delibatas è terris cœli deli-
 cias verissimo præconio ap-
 pellem? Scitū illud est san-
 ctissimorum hominum in-
 tegratatem, etiam inter na-
 tale terrarum cœnum cæ-
 lesti sæpe luce stellatam,
 oculos animósque traxisse
 intuentium in admiratio-
 nem sui: Nimirum admira-
 biliora cælum sydera non
 habet,

habet, quàm quæ ipsi fan-
 ctitate præfulgētia nascun-
 tur è terris. Animaduertit
 ætatis nostræ nimia perspi-
 cacitas recentium partu stel-
 larum sobolescere confine
 hoc terris cœlū, atq; affine
 id esse terrenæ concretioni
 ex illo clarissimo splendida
 genituræ indicio interpre-
 tata est. Cur ergo summam
 Cælites inter, atque homi-
 nes affinitatem intercedere
 nobis nō gratulemur: cū
 suos illi reparent immorta-
 les è nostra mortalitate Lu-
 ciferos? Neque verò natiua
 cælo cum nostratibus astræ
 cæteris

cæteris longè laudibus minor
 a contédant. Illa quam
 quam multitudinè immen-
 sia, coguntur tamè in bre-
 uiffimæ recensionis angu-
 stias: hæc ipso numerosio-
 ra numero iis tacita voci-
 bus humanam ludere cu-

Gen. 15. riositatem videntur, *Nume-
 ra stellas si potes.* Sua illa ma-
 gnitudine visenda cetero-
 ribus ex orbibus vix impe-
 trant nobis vt saltem mini-
 ma videantur: hæc in bre-
 uitate corporis, mole vir-
 tutis maxima, extrema illa
 ex ora, & determinatione
 mundi ad cœlū terris conspi-
 cua

sua sunt; ut ipso, quo capiuntur maiora cælo, vno minora Deo esse fateamur. Alternus illorum fulgor ad solem obscurus, ac tãquam lucifugus nocte ac tenebris indiget, ut fulgeat: horum autem splendor constantissimus in ipsa diuini Solis infinita luce spectabilis meridianã illam illustrat æternitatem. Quid quòd illorum & formosa claritas maculis infuscatur, & præclara formositas næuû habet? horû verò syncerè nitidam pulchritudinẽ nulla decolorat labecula, quòd illam

illam absolutissimeque car
innocentiæ coloravit. Qu
quòd in eorum non pa
flos ipse lucis graui ter
vmbrae obnoxius non
languescit, ac deficit? In
sce autem lucida flore
æternitas, quòd à terra
remotissima tenebris
semper apricantur in f
In illo quidem splendidi
simo cælo stella differ
stella in claritate: non
men velut istarum aspec
bilium aliqua in lucis p
tria caligat, ac degenerat
tenebras: imò verò earu
vel minimam (si minir
e

1. Cor.

15.

esse possit, quæ Deo grandescit) stellam esse omnino perneges, nisi diuino ipso cum sole conferas. Quàm longè igitur pulchriora esse arcana hæc lumina existimemus, quæ patrium pulchritudinis cælû pulcherrimum faciunt? Quàm longè eadem splèdidiora, quæ Solis infiniti sydera sunt? Non hæc splendide mendacibus fabulis, at debitis cælo virtutibus lucet. Non in varias ferarum facies efferata crudeliter rubet, sed ipso Deo, quo felicissimè ardent, benignissimè affulgent.

gent. Neque enim be-
 ciis affulgere non possi-
 quorum ardor, & fu-
 Amor est. O nostra iq-
 verè aurea sæcula m-
 vetustis beatiora, qua-
 restrium lumine syde-
 illustriùs aurescunt! O
 amica sydera, quæ v-
 nobis occasu, quàm
 exortu clariores dies
 stinguitis: vestrarum m-
 fulgore virtutũ, quàm
 lestiũ luce flámarũ stel-
 annũ circũuoluitis: qu-
 que minora incitatorũ
 bium astra nequeunt;
 uersam hac vna anniue-

ia die splendoris pompam
 xplicatis: vt expeditam ad
 empiternæ felicitatis do-
 nicilium viam quàm cla-
 issimè præmonstretis. Vnã
 am illum addite illustri cu-
 nulũ beneficio: diuinam,
 qua suauissimè ardetis, flã-
 nam hodie nobis imperti-
 nini: vt addita vobis ali-
 quando sydera feliciter ful-
 geamus. DIXI.

LAVS DEO.

PVER

PVER MAGNVS
coram Domino.

Admirabili diuinitatis consilio, A. diuini Præcursoris Ioannis natalis dies natalitiam infantis Domini noctem breui temporis intervallo præcurrit: vt qui vel in puerili corpusculo magnus corâ Domino celesti oraculo præmonstratus est, cùm Domini mox orituri maiestate (quâtu seruo fas est) magnitudinē ipse suam indicet esse propiùs cõparandam. Vtrumque

que idē inter Cælites nobilissimus interpres Gabriel prænuntiat. Neque enim de Ioanne præfari poterat alius, nisi qui Deum diuinè prædiceret. Virginalis quidem mater conceptæ sapientiæ tacitam infantiam æmulata, quod castissimo utero clausit, infinitū contracti Numinis miraculum modestissimo silētio inuoluit. At inter deserta terrarum clamaturæ cælestis vocis præmonitū Patrem Zachariam nisi dubitationis poena mutum fecisset, eiusdem generandæ vocis admirabi

mirabilitas facere potuit
 elinguem. Nec tamen ad-
 miror ab infante filio muni-
 parenti redditam deinde
 vocem. Cur enim vocis pa-
 ter conticesceret? Quam
 verò illa tuæ, Ioannes, ex-
 cellentię testificatio, quan-
 do, vt te necdum natū Do-
 minus coram se magnum
 cominus ostenderet, su-
 magis impetu charitatis
 quàm officiosę festinationis
 matris ad montana proue-
 ctus aspreta honorificè in-
 uisurus accersit? Tum verò
 benefico tui Solis accessu
 te ipso maior clausis oculis
 perspicax

perspicax Solem ante vidi-
 ti, quàm diē cerneress: ante
 idoleuisti ad sanctitatem,
 quàm nascereris ad vitam:
 otius corporis Numē ado-
 antis loquaci motu totum
 e vocem esse persuasisti,
 qui fari nondum poteras:
 ræmaturō gaudio gestiēs,
 e maternorum viscerum
 intra compedes liber adul-
 orū more tripudiaſti. Sed
 am sterilitas anilis parit: vt
 ost virginalem foecundi-
 em maius admiremur ni-
 il. Enim verò decuit anū
 uerperam eius esse paren-
 em, qui ætate quidē puer

G

esset, at cōsilio senex. Quare etiam à puerperio iure pronuntio sterilem Elisabetham, sed ad vulgares partus, quæ diu cunctata est parere: vt laudabiliter actę totius vitę nixu coram maximo Domino magnū, ipsaque matre maiorē fœtum ederet, vtque in vno filio decorum omnium fœcundissima prædicaretur. Iam verò vix natus puerulus tantus est, vt eius robustissimæ Virginis brachiis excipi, gestarique debuerit, quæ Deum sinu sustineret. Nulla videlicet aptiora nobi

nobilissimo infanti cunabula inuēta sunt, quàm diuinæ matris amplexus. Virginalibus vlnis Numinis immēsitatem complexuris, metienda fuit Ioannis magnitudo : cui singularis illa fuit concessa diuinitus prærogatiua , vt maximæ Virginis brachia ipso Numine prior impleret. Vultisne insignis huius pueri magnitudinem mortali æstimatione maiorem suo nominis pondere, ac pretio æstimare? Aureum Gratiaë nomen, quo illustratur, perditote. Nullus autē sapien-

tum ei nomen aptum
 posuerit. Vna id pot
 quæ Ioannis decora n
 retur, ipsa Numinis in
 ta sapientia: vt meritè
 men hoc cum augustis
 diuini Liberatoris non
 in cœlo natum, ac ex
 amplitudini par non
 minum, sed cœlitum
 primùm potuerit enū
 Hæc habui, quæ (sicut
 cet) de puero modicè
 magno timidè dicerè.
 è puerili magnitudine
 ge maiora virtutis, qu
 ætatis reliquæ increm
 coniiicite. Quare non
 gi

gigantæa virtute puerum
 ab incunabulis ad sylvas
 demigrasse, quòd angustis
 cùm domesticis, tum vrba-
 nis capi non posset: hispidas
 cameli exuias induisse, vt
 sine Alcibiadis Sileno sub
 corporis rustica specie au-
 gustâ animi pulchritudinẽ
 tutò latere ostèderet: parcè
 solitũ vesci syluestri melle,
 quod in dulciorem abundè
 refunderet orationẽ: ipsius
 præterea testificatione ve-
 ritatis inter natos mulierũ
 maximũ altissimè tum sur-
 rexisset, cùm fortissimè ceci-
 dit. Vna me ad extremum

ingenua tenet ambitio , vi
me cognominem tuum co-
ram Domino magnum, at-
que in laudes te dignas, qu
totus diuina vox es , mori-
bus, quàm vocibus esse ve-
lis eloquentiorem.

INFANTIS DEI
Corona.

ORATIO
Ad Gregorium XV.
Pont. Max.

In Sacello Pontificum
Vaticano.

Infantis Dei regium
caput coronari dece

B.1

B.P. Quæ possit autem corona Stephano aptior inueniri, cuius vel ipsum nomen corona est? Quidni etiam perlibenter homine coronetur Deus, humana qui mēbra peramanter induerit? Igitur si sanctissimi iuuenis virtutem coronariam magis fuisse, quàm nomen ostendero; mea quoque oratione coronatum infantem Deum existimabo. Aurum Reges coronare, atque ambire solet: siue quòd metallorum princeps plebeia capita fastidians principis verticis iure suo

ambitosū est: siue quòd religiosi mores, vt illustrissimi, atque charissimi sint, aureos esse oportere significat: siue tandem quòd ipsa quoque Regum opulenta libertas vinculis est obnoxia, sed aureis. Atqui aurum nullum coronado nobilius, nullum exprimendo diuinius, nullum denique deninciendo Deo potentius inuētum est, quàm Stephani Herois clarissimi aurea virtus, quę inuicti capitis pulchra per vulnera liberaliter emicans diuinam in coronam prima resplendit.

dicit. An non auream can-
 virtutē iure dixerim, quam
 diuini sanguinis pretiosa
 vis inaurauit? quam sempi-
 ternus ille sol sibi semper
 apricam, sibi quoque simi-
 limam colorauit. Auream
 certē prædicant honestissi-
 mæ illę viduę, quas in cliē-
 telam sibi cōmendatas suę
 salubrius modestiæ, quàm
 alię stipis auro aureus iu-
 uenis recreabat. Eadē hæc
 virtus auro torréte affluē-
 ter erumpebat ex ore: cū
 pertinaciter ferreos He-
 bræorum animos eloquen-
 ter obruebat. Vt mirādum

G 5

non sit si cœlo delapsus, t
quam Cœlitum aliquis v
hostibus videbatur ex vu
tu, cuius diuina vox no
terrenū sed cæleste auru
sonabat. Eadem tande
affluentius aurea plurim
exundauit ex vulnere,
beato sanguine ferreum
culū aurefceret. Quare ta
dines ad spectaculum co
theatrum ille meritò vi
aperiri, qui virtutis non r
nus, quàm sanguinis auro
venas aperuit. Et fanè n
dium discedere cœlum,
penitus laxari debuit, d
auro plueret. Neque en
a

aëria nubes impurissimis
 aquis atra & fordida ; sed
 cæleste sydus nitidis cæli
 opibus fœtum aureæ plu-
 uiæ diuitias effundere po-
 terat. Cælum autem non
 habuit magis aureum sy-
 dus, quàm Stephanũ, quo
 aurũ ipsum minùs aureum
 est. Mineruæ, hoc est, fictæ
 sapientiæ, natalẽ diem plu-
 uio auro in insula Rhodo
 fulsisse aureum quidem fuit
 mendaciũ Poëtarum, quod
 tamen aureo cruoris huius
 illustrissimi diluuiò pul-
 chrè proluserit : siquidem
 illo Stephani fortiter cadẽ-

tis cruore penetralis caeli
 serenitate patefacta natali-
 tia corporatae sapientiae lux
 visa est illuxisse serenior.
 Impluetis enim auri nubi-
 lum serenitas est. At ô inter
 fausta spectacula funestum
 prodigium! Ecce vnâ cum
 innocentiae auro crudelita-
 tis lapidibus pluit. Quin
 imò (quod felix & faustum
 fit) inter auream pluuiam
 pluuij lapides gêmei sunt.
 Nimirum detet auro pro-
 xima faxa gémascere. Iam
 verò aureum te, iuuenis in-
 tegerrime, declarat vox il-
 la morientis extrema verè
 aurea,

aurea, quæ tuis veniam interfecto-
 ribus à diuino Numine precatur. Cur enim
 aurû ea non sonaret, quam aurifex
 Amor expressit? Sed bene habet. Suum or-
 bem aurea corona perfecit: siue præclaræ vitæ cursus
 pulcherrima morte cōclu-
 sus est. Ergo nascenti Deo
 splendide te morietem ele-
 ganter adiunctum, tâquam
 diuino decorum Regi, co-
 ronario nomine inscriptû,
 coronarium aurum gratu-
 lamur. DIXI.

SOL

SOL ALTER

 Voníá hæc dies R
 publicæ Christia
 vniuersæ illustris (Cardi
 les Amplissimi, Religio
 simi Patres) læto prodi
 fuum habet, quo præ
 geat, Solé, hoc citimo
 ris, cõmuníque clarior
 non sapientia minus, qu
 sanctitate spléndidum T
 mam Aquinatem: nisi
 deam hodiernæ debi
 laudationi argumétum
 lem ipsum non videam
 lud verò vel maximè læt
 dum mihi est, quòd fa
 it

iuxta fuerit, ac præclarum
 alterum hunc hodie solem
 ostēdere. Neque enim elo-
 quētiæ luminibus indiget,
 vt cōspiciatur, qui sua satis
 luce conspicuus est. Quan-
 quam ad nostri Solis aspe-
 ctum alienę etiam accessio-
 ne lucis mirificè recrea-
 mur, quam honorarię co-
 ronę purpura geminauit.
 Verum vt lumen insolitum
 acriter contueri possimus,
 primo ipsius erepusculo af-
 fuefcamus: atque (vt planè
 loquar) futurę virtutis ful-
 gorem ex oraculo prospici-
 ciamus. In oraculo enim
 sanctissi

sanctissimi viri, tãquam
 crepusculo, diuinæ præ-
 cet indoles claritatis. Ergo
 vir sãctimonia insignis, qui
 suburbana in solitudine
 cœlestium rerum contem-
 plationem cõfederat, du-
 libero sub cœlo apricati
 præuios appetentis iam Solis
 radios prior animaduc-
 tit, ac præuidet: matre
 deinde Theodoram, qua-
 tum utero gereret felicit-
 eis ignarã præmonet eu-
 breui parituram, qui viti-
 rum tenebris meridiana
 luce caligantem terraru
 orbem illuminaret. Eteni-
 du

duo cùm sint ex ipsa diuinitatis infinita luce nostrorum animorum decora delibata, quæ cæcutienti ad virtutem mortalitati salubriter affulgent, sanctitas, & sapientia: quòd omnia inter homines præclara rara sunt; alterutra quidem plurimi, vtraq; vnus è paucissimis Thomas felicissimo miraculo claruit. Vt eũ meritò solem appellẽ, qui pænè solus inter plurimos, ac princeps inter paucos gemina laude fulgere videatur. Sed ecce iam sol exoritur. Proh quantum præpropera

propera virtus in ipso ex-
 tu splendoris effudit ! du-
 iacentem humi salutis ni-
 ciam Angelicam salutem
 nem cōplicatæ inscriptæ
 schedæ, non alio, quàm
 luce monstrante, cognoc-
 dum puerili nisu, virili
 nisu illa ne dicam diuina
 pundia, an futuræ obsequi
 sapientiæ cælestis chiro-
 phum? auidè arripuit :
 eodem sibi per vim ex-
 to piis lachrymis per-
 est : dum recuperatum
 nam vt indolem aleret
 glutiuuit. Vt mirandum
 sit, si sapientia citius, c

ætas adoleuerit: hanc enim
 guttatim cum lacte fuxit,
 vnico illam haustu exor-
 buit. Et quisquã mihi præ-
 dicet Platonis adhuc infan-
 tis in labellis mellificasse
 apes, in ore Stefichori ceci-
 nisse lusciniã? cùm apibus,
 auibúsq; ingeniosior, mel-
 le cantúque suauior nõ ore
 tenuis, primoribúsq; in la-
 bris, sed in imo Thomæ
 pectore cælestis hospes sa-
 piëntia resederit. Hinc amor
 ille mirabilis pro puerili
 crepitaculi delicio littera-
 tam aliquam papyrum, pro
 pomis libellos habendi præ
 manibus:

manibus: ut iam tum è
 tricis vberè pendulus I
 ris operam dare videre
 iam verò illæ in omne
 tium lubricæ ætatis par
 natu ad sanctimoniam, a
 pientiam fastigiũ celerr
 progressiones supra t
 ros annos, supra æqual
 æmulationem, supra e
 ctationem parentum, su
 maiorum exempla, d
 que supra omnium ad
 rationem, quale specim
 iam adultæ in adolesce
 lucis reliquerunt? Illud
 ut aliquando transfuse
 vultũ animi nitore ex e

dē ordinis hominibus per-
 spicacior aliquis Thomam
 tanquam aspectabilem so-
 lem suspexerit. Mihi verò
 nunquam Thomæ iuuen-
 tus illustrior visa est, quàm
 cùm ad effœminandam in-
 suscepto religiosæ vitæ cõ-
 silio virilem constantiã ex
 impudicis tenebris, velut ex
 Inferis, impurissimam fu-
 riam dolo malo immissam,
 torre illo non tam vulgari
 flamma, quàm sua luce suc-
 censo perstrinxit, ac lon-
 gissimè fugavit. Illo, illo
 torre Thomas Hercule for-
 tior nocentiorè hydra fœ-
 minam

minam perdomuit: illo
 scriptá parieti crucem
 grum trophæum appo
 statuit victricis rigido c
 dori castitatis: illo deni
 virginalè cingulum, n
 tare defensæ. Virgini
 præmium, emeritus mi
 cælo consecutus est, qu
 splèdidè dimicauit. Ita
 Thomas iam victor vi
 fratres cæterósque do
 sticos docuit nullis mo
 lium fraudibus viribúl
 ab instituto cursu solen
 prehendi posse, ac retar
 ri. Sed iá Meridies est,
 ditores. Quid, cùm de
 fe

sermo est, post orientem
 lucem meridiano splendo-
 re magis consequens, & co-
 hærens afferatur? Igitur &
 suæ virtutis, & communis
 plausus suffragio ad sum-
 mum docendi munus eue-
 ctus Thomas; dum singu-
 lari quadam eruditione ac
 probitate oculis, animisq;
 præfulget omnium; adeo
 præclarè altissimi partes So-
 lis impleuit: vt qui hoc me-
 cum non videat, meridia-
 no in sole cæcutiat. Nam
 quis hoc homine clarior
 vnquam fuit, qui nihil vn-
 quam cōtemplaretur acu-
 tissimis

tissimis ingeniis tā rec
 ditū , quod singulari n
 tis acumine nō peruid
 nihil imitaretur integ
 mis viris tam difficile, c
 cereis in virtutem mor
 non exprimeret : qui
 quasi radios erudition
 bros edidit plures , q
 alij legerūt : efficacius
 rū nubes dissipauit , q
 cæterorum hominum
 imperitia , vel nequiti
 uexit : plus attulit feli
 tis. & lætitiæ, quàm cæl
 tosis perculsa tempor
 mortalitas cōcupiscere
 debat ? Testis est fides
 the

tholica quæ multis in locis
 gelido scelerum turbine af-
 flicta, & pænè extincta eru-
 dito vnius Thomæ calore
 quàm celerrimè reffloruit.
 Testis veritas ipsa, quæ cla-
 rissimis in lyceis nunquam
 clariùs, quàm ad Solis no-
 stri lumē perspecta est Te-
 stes è Christianæ religionis
 acerrimis hostibus prima-
 rij, atque in primis eruditi
 Iudæi duo, qui sub Decem-
 bris finem, natum in tene-
 bris infantem Deum Tho-
 mæ luce nouerunt, ac datis
 manibus adorarunt, tribus
 illis Orientis Regibus bea-

H

tiores, quibus non
 aliquod è minoribus
 nouus hic sol ad incur
 la diuina facem præ
 Testes etiam Cælites
 nes, quorú frequentia
 ne, vt iis proximus, ad
 terrarum illustráda vl
 mè impertiebatur.
 omniú locupletissimi
 stium Deus, cuius illu
 norificentissimú orac
 est, *Bene scripsisti de ma
 ma: quod ergo dignum
 premium referas?* Is a
 sua commodum vsus
 peruidit quid optimi
 sceret, cum, *Non aliud*

De

Domine, premium opto, respō-
dit. Testes ad extremū vel
ipsæ sunt Hæresum profli-
gatae pestes, quas ille do-
ctrinæ aculeis, tanquã luci-
dis telis ad internicionem
vsq; transuerberauit. Apol-
lini ob confossum Pytho-
nem, ludos, laudésq; ab an-
tiquis dicatas accepimus, à
quibus ea præsertim laude
laudabilẽ solem docemur,
quòd putri concretionē
conflatum suis radiis velut
illustribus sagittis monstrū
illud nocētissimum extin-
xerit. At quanto æquiùs ti-
bi nostrorū sol animorum,

Thoma , hodierno cultu,
 & laudatione tuis impares
 meritis proludimus , qui
 splendida sapientiæ viribus
 nocentiora Pythone mon-
 stra superasti? Iam verò qui
 Solis Ortum & Meridiem
 maioris tamen incremen-
 to splendoris expressum à
 te lætamur, vnum dolemus
 occasum tibi fuisse cum
 sole communem. Occidisti
 tu quidem, vir sanctissime,
 ac sapientissime, tibi simi-
 lis , hoc est, vultu serenus,
 animo illustris: sed illa, quæ
 tibi Neapoli decubenti su-
 pra caput astitit stella, præ-
 maturi

maturī occasus tui Hesperus , atratam terris , ac tristissimam noctē denuncia-
 bat : ille, qui te in cœnobio
 fossę nouæ animam agente
 Cometes apparuit , miseræ
 luctum orbitatis ominaba-
 tur. Præstitisti te quidem
 vel in occasu solē, qui noua
 sydera succenderis: sed nul-
 la syderum lux triste possit
 desiderium tui mitigare.
 Vnus tu potes dolorē tem-
 perare, quem facis. Quan-
 tum enim iacturæ nostræ,
 quòd nobis occideris , in-
 gemiscimus : tantūdem fe-
 licitati tuæ , quòd ibi ful-

geas, vbi nūquam occides,
 gratulamur. Quantū auroo
 torque ac pyropo ardentis-
 simo exornatus, tuarum il-
 lustris opifex gemmarum,
 sol inter Cælites à nobis
 distas : tantumdē nos à ter-
 ris solem addi cælo potuif-
 se gloriamur. DIXI.

Laus Deo, & B. Thoma.

CATHARINA
vulnerata Charitate.

 Vid hoc spectaculi
 est incerto sagitta-
 rio, ignota sagitta ex insi-
 diis Virginem innocentis-
 simam

simam nostrumque simul
 aspectum vulnerantis? Ec-
 ce castissima mollities de-
 stinata quasi candidus vul-
 neri scopus repentino pro-
 digio defixa riget. Quis vel
 ferreus misericordiâ non
 emolliatur? Ecce mollissi-
 ma integritas quinque telis
 transuerberatur. Quis vel
 pumiceus ex oculorum ge-
 mino vulnere lacrymis non
 affluat? Ecce integerrima
 imbecillitas sub insoliti
 doloris pondere exanimis
 ad terram ruit. Quis vel fa-
 xeus grauissima ruina non
 inflectatur? Atat deprehen-

sus est sagittarius. Quis
 enim virginalē cor amantis
 vulnerarit, nisi Amor? Itāne
 verò? Amori aditus non pa-
 tet nisi per dolorem, & vul-
 nera? Hoc sine amantium
 suauiter militātium stipen-
 dium est, ipsa sui Ducis ma-
 nu, teloque configi? At ō
 me excordem, qui nō sen-
 tiam, cordis vulnus esse
 Amorem, neque vulnerati
 Amoris affeclas esse decere
 inuulneratos! suas ille ad
 beneficium aureas manus,
 ad sanguinarij furoris tur-
 binē miserabiliter tornati-
 les, atque immaniū vulne-
 rum

rum pretiosè liuētibus hyacinthis plenas esse voluit: vt ad sui lectissimos populi hæc hyacinthina missilia facilè spargeret. Cor obtulit hostili lancea traiciendū: vt amica ipsius vulnera verè amātibus cordi essent. Inter acutissimos clauos suffixis pedibus immortalis properauit ad mortem: vt nos in eius vestigiis per vitales dolorum aculeos cōstātem gradum figeremus. O te igitur beatissima Catharina! si quidem, dum tibi Amoris vulnera dant amabilem formam, Amo-

H 5

ris tui Amor es. Candidus
ille in gremio matris, rubi-
cūdus in sinu crucis, lilium
& rosa est. Tu quoque di-
uinæ formositatis sedula
imitatrix virginali cando-
re lilium es, sed inter spinas
Amoris, quæ suis te pun-
ctionibus cruentarunt in
rosam. Tunc sanè visa es li-
lium inter spinas, cùm spi-
neam coronã aureæ præfe-
rēs, in capite seuiisti spinas,
vt vulnerum rosæ reliquo
corpori nascerētur. O rosas
mirabiliter purpureas, quas
non in turpibus fabulis na-
tas impudicus cruor infe-
cit:

cit: sed in virgineis niuibus
 vernantes pudicus sanguis
 ornauit! O manus ad labā-
 tem Christianam rempu-
 blicam subleuandā ab ipsis
 vulneribus robustissimas!
 Per vulnera enim charita-
 tis diuinum se robur infu-
 dit. O pedes ad salutaria
 itinera obeunda, dum per-
 foramini, alatos! Suas enim
 foraminibus Amor addi-
 dit alas. O pectus frigidissi-
 mæ mortalitati ad virtutē
 inflammandæ in tempore
 patefactum! E faucio enim
 amantis pectore plus ardo-
 ris, quàm cruoris erupit. Tu

verò diuino stellata firmate Catharina è cæli patria felicitatis, vbi vulgæ occalescunt, ac degenerant in sidera, natalibus ris sic affulge, vt senæ sub te reflorescant natali sidere charitatis.

PIA NOBILITAS

Qui Romæ pridem nunc cæli matronam Franciscam laudaturus manâ dixerit, vno ille bo decora complexus nia laudârit satis. Ete cū nobilitate sanctitatis dif

difficili raróque foedere geminare Romanum est. Habeo igitur, vnde sanctissimam hanc foeminam verè Romanam esse vestrę, Cardinales Illustrissimi, purpuræ bono in lumine sole clariùs ostendá. Generosis vix dum orta natalibus illud adultæ specimen sanctitatis dedit, vt in parentis, aut nutricis cõplexu nunquam effoeminatum aliquid, aut ioculari puellari mollicie, ac leuitate balbutiuerit. Diceret matris illá in gremio generis admonitam parem nobilitati morum maturitatem

tatē meditari. Diceres maturo diuinam silētio infantem dicere, Romana sum. Imò non siluit modestissima eius infantia, si quando vel virorum obtutibus, vel ipsis paternis oculis à fasciolis nudula exponeretur. Et quoniam per ætatulam ex ore in voces exire non poterat, affluentius ex oculis liquata in lacrymas eloquentia pro pudore miserabiliter perorabat. Mirari iam desino, quare paternæ manus attactu bláditias (vt mos est) pudibundæ faciei fieri passa nunquam sit: cuius

ius

ius virginalē corpusculum,
 nec oculorū coniectu con-
 tingi se sine vlttricibus la-
 crymis pateretur. I nunc,
 & vulnerato prius pudore,
 quàm pectore Romanæ se-
 rò vindicem pudicitiae he-
 roinā demirare Lucretiam
 Romā vetus robustiorem
 fanè inermis Virgunculæ
 virginitatem vnis alienos
 oculos, manúsq; lacrymu-
 lis absterretem iustiùs Ro-
 manam prædicat Roma re-
 cētior. Hæc tenera nascen-
 tis indoles virtutis fuit. Ex
 illa vos prouectę decora in-
 tegræ interpretamini.

Breuissi

Breuiffima hæc certè oratio adultam ad cælum vſque ſanctitatem complecti non audeſt, quæ in iſtis cunabulis maximæ par eſſe non poſſit. Nã quæ dicendi vis è penetralibus illis cautiſſimæ cuſtodix latebris in hanc publicam lucem educat publico abhorrentem coetu lucifugam virginitatem? Quis eloquẽtiæ ſonus exprimat illum cælitibus eloquentiſſimũ innocentis puellæ ſtrepitum vnam in ſe pro ſceleribus innocentiam diuerberantis? Quis orationis color illum non
 viola

viola tinctum, sed ipso cæ-
 lesti coloratum amore di-
 vine amanti pallorem ex-
 pingat? Quæ tandem effi-
 cax exæquet facundia illas
 Numinis expugnatrices, ac
 nunquam non exorantes
 pænè assiduas solitariae pre-
 ces? Ut quæ magister Vir-
 ginum Hieronymus custo-
 diendæ præcepta Virgini-
 tatis è cælesti Palæstinæ so-
 litudinis academia Roma-
 næ nobilitati præscripserat:
 hæc omnia vna sibi seueræ
 virtutis tenera magistra cã-
 didissimis moribus, animo
 corporique Francisca Ro-
 manè,

manè , ac prope diuin
 scripsisse videatur. Sec
 bendum Virgini est: v
 tegrilas sobolescat. Qu
 castitas verborũ nupta
 dicitiam exequatur? lit
 suscipit pudica foecunc
 Quæ facũdia virtuti, q
 vitæ ; cælo, quàm terri
 cundiozem innocentit
 parẽtem prolis extolla
 Romana Cornelia C
 næ matronæ ornam
 Gracchos suos præfer
 felicior hæc mater lit
 Romanis moribus orn
 simos, çælóque iam à
 ris maturos præferre pe
 Etc

Etenim filiolum, Euangelistam nomine, sanctimonia morum futura prævidentem, ut diuino propior Soli peruideret omnia, nouennem præmisit in cælum: quem breui sororcula pænè è cunis Agnes consecuta, inuitate prius ad fugam cælesti columba, rostroque facem præferente ad sydera, matre viuacior puella, quòd citius immortalitatẽ inchoaret, septenis ad Cælites præuolauit. Matrem cælo dignissimam in terris orbam relinqui non tulit Cælitum aliquis humanissimus:

finus: atque orbitatē
 foenore cōpensaturus p
 rili specie veluti mortal
 tis adoptiuus integerr
 foeminę contubernio po
 habuit cælum. Iam ver
 Francisca rem domestic
 curet: quis laudator p
 dentius dicat, quàm illa
 cerit? Si Deo vacet, ac si
 quis diuinius orator præ
 cet, quàm illa vixerit? Si
 rum hostile vulnus le
 affigat, si tenerū filium T
 rannus extorquēat: quis g
 nerosiùs narrator expona
 quàm illa pertulerit? Quò
 si ad heroica hæc balbut
 oratic

Oratio: ad extrema illa iam
 appellentis ad cælum Fran-
 ciscę diuiniora facinora pe-
 nitus obmutescat necesse
 est. Quare omitto, quòd ab
 humanis nuptiis ipsi nubi-
 lis Deo diunos amplexus
 abalienato sæpe à sensibus
 animo prælibârit: quòd in
 præsentissimo sempiternæ
 sapientiæ complexu futu-
 ros calamitosorum eorum
 temporum exitus præsen-
 serit, & prænuntiârit: quòd
 irati Romæ Amoris in vl-
 tricia fulmina iam procu-
 dētis suos ignes supplici la-
 crymarum artificio emol-
 litos

litos in auream beneficio-
 rum pluuiam impetrâuit.
 Nihil præterea dico de re-
 ligiosissima illa, quam Ro-
 mana indole, diuinóque
 consilio instituit, honestis-
 simarum familia fœmina-
 rum, quæ Vestalibus longè
 Virginibus illustriores, non
 prælucentem superstitioni
 flammam in templis, sed
 specularem pietatis ignem
 in animis inextinctum cu-
 stodirét. Verùm qui viuam
 vno laudare silentio potui,
 non possum tacitus præte-
 rire morientem. **Tua mors,**
matrona sanctissima, tuas
 in

in laudes animat orationē
 meam. Tuus ille spiritus ex-
 tremus virtutis inusitatae
 suauitatem expirans illud
 impellit vt exclamem, O
 foeminam, quòd Romanè
 vixeris, cælo dignissimam!
 Non enim te tanquam Au-
 gustam nescio quam huic
 proximam templo Fausti-
 nam impurissimis nobilem
 flagitiis, superstitiosa adu-
 latio ex Senatus consulto
 Diuam appellauit: sed pa-
 tritia virtute, quàm stirpe
 nobiliorem Vaticana reli-
 gio cæli suffragio, terrarum
 plausu cælestes inter asse-
 ruit.

ruit. Tu nūc sacrosanctum
 patriæ imperium. tuæ san-
 tum tectum ab omni peri-
 culo propitia conserua: vti
 mortalis olim sanctitate, in-
 nunc immortalis patrocin-
 io tuæ te Romæ ostende
 Romanam. DIXI.

FRANCISCA
Romana, ideoq̄
Celestis.

Dabit hanc orationem
 meę veniam pietas
 Frânciscam vestra, Principes
 Illustrissimi, vt non tantum
 cam appellet natalis Romę
 nobili

nobilitate Romaná, quàm familiaris Cæli felicitate Cælestem. Illud enim sanguinis, at hoc decus virtutis fuit. Vultis hoc ipsum cæli testificatione clarissimū cælesti luce clariùs intueri? Agite oculos pro oculis animos tantisper intendite. Ecce autem vix egressa cunabulis Francisca in media domus celeberrimæ frequentia cōclavis intimi penetralē solitudinem frequentat. Hic à parétum sinu frequenter exulat; ve cælitum fese iucundiores in amplexus insinuet. Qua-

re nunquam minus solari
 deri potest, quàm cum sol
 est, ad quam frequentissim
 mos cæli ciues allicit sol
 tudo terrena. Hic sua cum
 cælo amoris fœdera pia in-
 ter preces puella balbutit
 eloquenter. Supplex enim
 pietas, quamvis balbutiat,
 eloquens est. Hic puella-
 rium cōtemptrix ludorum
 cum Cælitibus Virguncula
 colludit, cui vitæ sanctitas,
 vel adultis ac robustis la-
 boriosa, primæ imbecillæ-
 que ludus ætatis est. Hic iā
 nubilus summopere cælo
 placet, quòd hominũ ocu-
 los

los pudicè latet. Deuolate
 iam Romam cælestes ho-
 spites, vbi castissimi charis-
 simique ius habetis hospi-
 tij: nec vos pudeat; quando
 cælestis in vrbe foemina re-
 peritur; cælo relicto, ciui-
 tate donari. Bene est. Au-
 dierunt lóginqua Cælitum
 concilia ingenti minorem
 voto iustissimam vocem
 meam. Eorum aliquis om-
 nium nomine icti foederis
 mutuaq; beneuolentiæ in-
 ternunciis, formosissimus
 cæli puer, ad sanctissimam
 hospitam diuertit, diuinis-
 que moribus moram ipsi

suauiter facientibus hospiti-
 tium amauit pro patria,
 quòd cælum inuenerit in
 terris. Terrenum certè non
 videbatur domicilium il-
 lud, in quo Romanæ sydus
 virtutis habitaret. Vt mirá-
 dum nemini sit, si gemina
 illius proles recès nata præ-
 uolârit in cælû. Quò enim
 aliò congruentiùs syderis
 lux abiret? Iam verò quàm
 suauẽ amoris diuini flam-
 mam alebat ille tuo, Fran-
 cisca, non tam lateri, quàm
 cordi sèper hærens, tua fax,
 tua lux pulcherrima, cæle-
 stis comes? quàm celeri feli-
 citate

citate immortalis vsuræ lu-
 cis mortalibus oculis assue-
 scebas? quàm bono in lu-
 mine inoffenso pede graf-
 fabaris ad gloriam virtutis
 via? quàm beati sine nube,
 sine nocte dies tibi affulge-
 bant, quæ nunquam occi-
 détem solem habebas con-
 tubernalem? Sed quid ego
 familiare Franciscæ cum
 Cælitibus contuberniũ ad-
 miror: cùm familiarissimè
 Deo illa blandiente utere-
 tur? Nam & amabili pueri
 specie infusum collo amá-
 tissimum Numen arctissi-
 mo familiaritatis nexu, hoc

est, mutuo amplexu obligabat: & diuino è pectore non minus charitate, quàm crudelitate vulnerato plus caloris, quàm cruoris exorgebat, ipsùmque (si dicere fas est) bibebat amorem. Iure igitur ab alienis sæpe à sensibus rapiebatur in Deum, quæ cælo esse, quàm terris cõiunctior. In re etiam obscuros incerta que rerum exitus præuidebat, ac prædiuinabat, diuina magis, quàm communi luce frueretur. Illud iam reliquum est, vt consiliatã tibi, fœmina integerrima,

rima, cæli familiaritate cælestem appellationē gratulemur. Sed fortassis erravi, qui cæleste nomē à Romano discreui. Quamobrem, quòd cælo charissima vixeris, verè te Romanam pronūtio. Cælū enim amicum habere Romanum est.

EX MILITE

Imperator.

Vicunque fuit, qui Salmono confidentior non imitabile fulmen æneo tormēto imitatus verè tonare, ac fulminare cœ-

pit: næ ille in publica dam-
na consultissimus felicitati
nostræ nescius cōsuluit, Pa-
tres. Si quidem fulmineus,
eius inuentum, globus nisi
muralis machinæ bellico
fulmine nō expugnabilem
militem Ignatium ita ex ar-
ce Pompelonensi deturba-
uit, vt ad militiæ melioris
fastigium extulerit. Artifi-
ciosus ille ignis felici vul-
nere ex milite cōflauit Im-
peratorem. Profuit infringi
tibiā, atque eum claudi-
care: vt virtutis via sublime
ad Imperium quàm celer-
rimè grassaretur. Ergo illo
præci

præcipiti casu, qui caducæ
 gloriæ milite dignum sti-
 pendium fuit, tantum resi-
 liit animus ad altissimam
 laudem, vt seruilibus ambi-
 tionis castris relictis inge-
 nuus transfuga iuxtà nobi-
 le, ac difficile sui ipsius re-
 gnum occupârit. Assulsiť eť
 cælo diuina Mater cū pue-
 ro Deo regiã sui victoriam
 meditati. Tacuit illa qui-
 dem : sed ipsa taciturnitas
 vocē illam Imperatoribus
 faustissimam sonabat, *In hoc
 signo vinces.* Vitiosa enim
 consuetudo faciliť vincitur
 Duce Virgine, quæ, quam

vtero clausit, manibus præ-
 fert, atque offert sanctita-
 tem. Quare, cùm primam
 voluptatum fugá vix dum
 cogitanti tam liberaliter
 óbuiá summa sanctitas sit,
 iniuria miretur quispiam,
 quòd propemodum ante
 de se triumphare potuerit,
 quàm debellare se cœperit:
 antequam militare virtuti,
 sibi ex virtute nouerit im-
 perare. Militísne vulgare,
 an singulare Imperatoris id
 robur fuit, voluptariæ Sire-
 nis insidias Vlysse cautiùs,
 domesticæ querelę impres-
 sionem Partho velociùs,
 quam

quamuis debilitato cruce
 fugiendo vincere & paternae
 ditionis, atque opulentiae
 splendido cōtemptu, tanquā
 aureo tormēto, citra Giga-
 tū commentitiā audaciam,
 supra eorūdem felicitatem
 caelum expugnare? Suspen-
 sis ad Montis Serrati Virgi-
 nem armis ex armata licen-
 tia trophēū inermi statuere
 cōstituti? Pretiosam vestem
 cum lacera cōmutare, hoc
 est, Codro nobiliorem non
 urbis vnus, sed orbis terra-
 rum vniuersi, & communis
 patriae defensorem indue-
 re? teterrimorum trium ho-

stium quasi triumvirale in
 homines tyrannidē sui cor-
 poris excruciatione Bruto
 seuerius in se ipso iugulare.
 Salutaribus poenis prostra-
 to, ac semiuuo corpore ad
 cælum vsque, siue ad virtu-
 tis capitolium victore ani-
 mo euectum per septē foli-
 dos dies sempiterni gaudia
 triumphii iam præcipere? Et
 miramur, quòd etiam affe-
 cto pede in Palæstinam ad
 illa diuinę charitatis æstiu-
 tam expeditè excurreret,
 qui tam facilè præuolaret
 in cælum? Nimirum in cur-
 riculo pietatis sine scelerū
 sarcina

sarcina nemo claudicat. Er
 sanè quónam vel infirmum
 corpus properaret, nisi vbi
 animus habitabat? Ibi sui
 victor, ideóque fortissimus
 diuini liberatoris pœnis al-
 tius, quàm pedibus impres-
 sa salutaris victorię cruenta
 vestigia vt semper in oculis
 ferret ad imitationem, pias
 in lacrymas solutos oculos
 cum iisdem commiscuit.
 Hic enim vero non potes,
 Ignati, tuam illá planè cæ-
 lestem vocẽ vsurpare, *quàm*
terra sordet, dum calum aspicio!
 Quandoquidem regiam
 ad cœlites viam diuini san-
 guinis

guinis luce stellatam, atque
 illustrè auidissimè, iucun-
 dissimèque cōtemplaris in
 terris. Viam dixi? imò me-
 tam laboris, ac pugnae, cae-
 lū videlicet ipsum tibi ter-
 ra repraesentabat, in qua
 Caelitum frequenti praesentia,
 & colloquio fruebaris.
 Vt in illo vincendi tyroci-
 nio quantum victoriarum
 reportaris intelligamus, qui
 victores inter, ac triumphales
 caeli Duces tanquam vi-
 ctor emeritus honorificè
 excipereris. Tanta vis est
 vincētis omnia virtutis, ut
 dū pugnat in terris, caelum
 expugnet

expugnet ac patefaciat. Patefacta penetralis cæli Regia solem vidit inconniuens, sed triplicem illū solem, qui vno lumine, ac numine vnam ortus, occasusque nesciam immutabilis æternitatis meridie diem conficit beatissimā. Idcirco autem vidit, quòd ad mortalium præstigias lucis oculos clausit. Neque verò vnam à sempiterno sole constātem lucem hausit, sed vitalem quoque ignē sine fabuloso Promethei furto contraxit: ut re, quàm nomine ardentior esset Ignatius. Testis est
instar

instar omnium vnus ille ob
 impudicas flammās ad pu-
 dicitiam frigidissimus iu-
 uenis, quem ad flagitij fu-
 gā, vel in ipsis gelidissimis
 aquis exæstuans ardor in-
 flammauit Ignatij. At tu
 prius exemplo, quàm voce
 eloquens inscribe in char-
 tis, quas pridem moribus
 expressisti, vitiorum victri-
 ces in virtutis palæstra exer-
 citationes. Rudis adhuc lit-
 terarum docere ne metue-
 ad animos enim diuinitus
 illustrādos, inflammandos-
 que satis eruditus est, & cui
 Deus affulget, & qui Deo
 calet.

calet. Scribe : nam scriben-
do pinges, atq; inter sapiē-
tissimè à te scripta documē-
ta suspiciet posteritas ani-
mi picturam tui. Scribe di-
uinæ studia militiæ : nam
simul in iis Cæsarianis ele-
gantiores inscriptos lege-
nus victoriarum commen-
tarios tuarum. Non tamen
leuit victricem istam for-
itudinem diu exarmatam
est doctrina. Pallas ipsa su-
perstitiosi sæculi Dea for-
tissima eruditione magis,
quàm casside armabatur.
ergo qui maiora libidinū
monstra superavit, per lu-
dum

dum inter pueros puerilis
 litteraturæ vicit inscitiam.
 Quin etiam pugile Clean-
 the robustior ab sūma ino-
 pia rebus omnibus planè
 spoliatus, ac nudus, vt pu-
 gilem decet, erudito in pul-
 uere cum sexcentis difficul-
 tatibus tandiu depugnauit,
 donec melioris eruditionis
 laureã retulerit: atque ex al-
 tissimo virtutis puteo plus
 veræ, syncereque sapientiæ
 hausit ad animos beandos,
 quàm mercenarius idem
 Cleanthes lutulentæ aquæ
 extraxerit ad hortos irrigá-
 dos. Iam verò toti par orbi
terrarum

terrarū iuando imperato-
 ria Ignatij virtus non capi-
 tur angusto pectoris vnus
 Imperio. Iam milites legit,
 & quidē paucos, nimirum
 sui similes. Præclara enim
 rara sunt. I, tua castra, quã-
 vis parua, omnium nate fa-
 luti gētium fortissime Du-
 ctor, promoue. Principem
 generis humani arcē, Ro-
 mam aggredere tuendam:
 vñ in illa genus humanum
 omne tuearis. Aspice, vt fe-
 licius, quàm Romano Im-
 peratori, tibi militat æther.
 Non enim Æolus, ventosa
 fabula, leuis armaturæ mi-
 lites,

lites , inanes videlicet ven-
 tos in tuam opem armatos
 fundit ab antris fabularum:
 verùm è cælestis conclavi
 diuinitatis Imperatorũ ve-
 rè Maximus præpotentem
 operã suam Romana iam
 munimẽta ingressuro pro-
 pitiam pollicetur. Hic pri-
 ma cõgressione vicisti, quæ
 vinci postrema vix potest,
 prosperos sanctimonię suc-
 cessus procaciter allatran-
 tem inuidiã hominũ perdi-
 torũ. Neque voces habuit
 alias, quibus ipsa se grauif-
 simè vulneratam, profliga-
 tãmq; fateretur, atque in-
 gemi

gemisceret inuidia, præter
calumnias. Tu tamen hoc
vocale monstrum etiam sile-
re, ac silentio victrici plau-
dere innocentiae, elisis ve-
ritate faucibus coëgisti. Ab
ista honestissima victoria
quam gloriose triumphasti,
cum piam, religiosamque
militiam, vni virtutibus
pugnatem vincentemque
Vaticani oraculi diuini
planè authoritate sanxisti:
cum sanctissimis legibus
contra omnium corrupte-
lam temporum armaisti: cum
denique à Numine nome,
omenque sanctitatis impo-
nens

nens Societatem I E S V merito appellasti, cui sese ille nascēti è cælo propitius adiunxisset? Atqui triumphale gaudiū (pace tua dixerim) nimis religiosus tibi dolor infuscat, quòd tuus te exercitus imperio dignissimum sibi præficit Imperatorem. Repugnes licèt, aliàs inuictus, nunc tamen expugaberis. Ista namque semper victrix præstâtissima virtus in hoc vinci meretur, vt iubeatur imperare. Quis iam enarret quàm multi, quàm insignes viri diuinæ huic militiæ nomen dederint,

quam

quam suo nomine donasset
 sui prodigus in homines,
 cùm se humanissimè fece-
 rit hominem Deus: in qua
 etiam ad animorum diui-
 na incendia Dux ardentis-
 simus facè præferret Igna-
 tius? Quis præterea breuis-
 sima oratione complecta-
 tur vbiq̃ue locorum quàm
 citissimè collocata cælesti
 Ducis optimi ardore belli-
 cose plurima stativa Socie-
 tatis? Redditus templis ni-
 tor, additus pietati calor,
 discordis cōiugij domesti-
 cum incendiū pio diuortio
 restinctum, vile spolium
 castitatis

castitatis libidinú flammam
 prostituta diuinis ignis
 consecratum expiatum
 pudendis lasciuæ impietatis
 tædis obnoxius
 nitatis pudor diuinari
 tectus flammeo nuptus
 puerilis ad virtutem
 ligniculus ad ciuilem
 dorem bonis artibus
 tatus, Hydra qualibet
 talior pestis Hæresis
 tis disputationum flammea
 ambusta, inueteratarum
 superstitionum sui data
 supplicio, ludibria
 Vulcani, suas non se
 tenebras fugatæ nocet

inferorū furia, ex ipso pro-
 pè occasu ad vitalem diem
 sæpe reuocata mortaliū vi-
 ta; nōne Ignatiani ardoris
 publicæ vtilitati militantis
 triumphalia decora sunt, &
 quidem tam oculis com-
 missa omnium, vt per aures
 in animū ea demittere su-
 peruacancū esse videatur?
 Nō possum igitur, quin ex-
 clamem, quàm facile, quàm
 præclarè vincitur, quando
 igne pugnatur, eoque diui-
 no! Vicisti tu quidem Deo,
 & quotidie tuos per milites
 vincis Ductor præferuide,
 siue in boreales Vaticanæ

K

potestatis hostes ad veræ
 cultū religionis patrio ge-
 lu duriores cruditè ac salu-
 briter fulminas, eosque cle-
 menter de cælo tangis: siue
 subditam orienti, occiden-
 tique volubilis luci Solis
 Indiam Soli subiicis sempi-
 terno. Tibi enim uerò acce-
 ptū referre debemus, quòd
 Indicam barbariem ad Cę-
 litum venerationem, quàm
 ad hominum cōmercium
 efferatiorem nauali certa-
 mine laboriosæ nauigatio-
 nis inter vndas effusi maris,
 an profusi sanguinis? hoc
 est, in mari sanè rubro tua
 face

face ardentes fortissimi focij, & commilitones nostri humanitati, religionique m̄ciparunt. Quid iam superest, nisi vt, qui terras inflāmauit, cælum quoque illustret? Et hoc potest Ignatius vel extinctus, dum parentalia sidera succendit ad tumultum. Ignis ille diuinus, qui penetrati conclusus in pectore sui sæpe Solis, antequam is occideret, in vultu radians perspectus est, quidni post eiusdem occasum ad funebris noctis solatiū vicariis in sideribus scintillaret? Illo, illo

K 2

igne, quo per inuia iam syl-
 uescentis ad virtutē huma-
 nitatis aspreta viam sibi, so-
 ciis̄que strauit ad scelerum
 victoriam, in cælum iter
 laxauit ad triumphum, stel-
 lis delapsis ad coronam.
 Quáquam appositè, argu-
 téque conicere non nemo
 possit, ambitiosè stellas è
 cælo deuolasse, siue vt soli-
 to illustriùs Ignatij luce lu-
 cerent, siue vt lactea pul-
 chriorem igneam ab Igna-
 tio viam describerent. Hac
 tu stellata via, tuarum sol
 stellarum, quò, nisi ad cæ-
 lites, properares? Quódná,
 ex

ex ardentissimo milite, ardentior Imperator, cælestes per ignes victor, quod (inquam) triumphale Capitolium inires, præter cælum? In isto iam felicitatis & gloriæ fastigio, quòd flammis viceris, splendide triumphas inter æternos Cælitum plausus, coram senatu diuinitatis. Roma quoque Pontificiæ Maiestatis terrenum cælum beneficam sanctitatem tuam grata veneratione profecuta in Vaticano Capitolio cū Xauerio tuo triūphare te voluit, vt, quòd ille noui sol orbis terrarum

fuerit, tuis deberi flammis
 intelligamus. Tu nunc, Im-
 perator Illustrissime, ex ista
 beatissimi ardoris Regia
 tuis tantum fociis feruida
 alacritatis impertire, ut
 mortali re bene gesta, re-
 cum aliquando immorta-
 liter triumphemus.

VIR LINGVARVM

omnium.

AD nos etiam Regna-
 tricis Urbis incolas ab
 vltima vsque India toto or-
 be diuisa tua vox illa flexa-
 nima, Xauei, sacram inter
 concio

concionem diuersis, ac dissonis vno tempore intellecta nationibus, miraculo magis, quàm strepitu sonora penetrauit. Cur enim remotissimas quoque aures nostras non impleret, quæ diuinũ omnia implēs Verbum sonaret? Cur non Romanis collibus, quàm Indicis cauitibus clariùs Echo Romanæ Religionis resularet? Aut cur pluribus gentium plurimarum linguis insigniter, ac mirabiliter vocalem Xaueriũ, quamuis longè distiti, non audiamus? Quĩdni cum ego po-

tiffimum cum barbaris illis auditoribus intelligá, qui Latinos inter barbarè loquar? Equidem animatam Deo Xauerij vocé Hebræis ex adytis diuinæ linguæ interpretres facile intellexi: verùm (vt in diuinis par est) diuinæ huius eloquentiæ causas, timidè, verecundèque bona vestra venia, A. interpretabor.

An igitur Xauerio non terrarum orbis magistro, instaurato veteri prodigio, flammæ de cælo linguæ impluebant? Etenim si tepida Hierosolymæ plaga cruditis

eruditis olim ignibus estua-
 uit: nonne præferuida In-
 diæ Regio eloquētibus po-
 tuit flammis abundare? Li-
 cuit quondam Pericli vni-
 cæ, eaque humana lingua
 tonare, fulminare, Græciã
 permiscere vniuersam. Xa-
 uerius ergo, & plurimis, &
 cælestibus micans linguis
 quo tonitru, quo fulgure,
 quo fulmine fœcundã sce-
 lerum omniũ vastissimo in
 Oriēte superstitionem ab-
 sterruisse, perstrinxisse, pro-
 fligasse dicatur? Hic enim
 verò non possum quin in-
 ter seria rideam Salmonei

K 5

Regis ridendam infaniam
 tonitrua, & fulmina æneo
 super ponte quadrigarum
 strepitu, & flammarum ia-
 ctu nimis laboriosè imitã-
 tis: cùm perleui labore vna
 Xauerij vox ita barbarorũ
 auribus tonet, animis ful-
 minet: vt non fictè, sed ve-
 rè; non nocenter sed salu-
 briter eos de cælo tactos
 fuisse fateamur. I nunc &
 Gallicũ nescio quem Her-
 culem eloquenti ex ore na-
 scētibus aureis catenis po-
 pulorum aures nexas tra-
 hētem posteris prædica fa-
 bularum artifex vetustas.

Verissimè

Verissimè vidit sera posteritas totius Indiæ non aures modò, sed animos etiã illigari efficacioris eloquẽtiæ auro, diuinus quod ignis excoxit.

An verò aurea Xauerij vox eadem quidem varias ad aures accidit; sed patriũ sonuit cuique sermonem? Auro enim sonante gens omnis aurita est.

An potius quoniam ab Aquilone in Austrum linguæ figura longissimè India porrigitur, ingenioso Xauerij labore, ac sudore culta natiuarũ cultori suo

linguarum cōpiam erudito cum sc̄nore protulit, ac re- pendit: vt simul dissimiles admirabili compēdio eru- direntur? Nam quid illa fa- cilius, quid vberius affer- ret, quàm quod simile sibi, quódque natium esset.

An quia ipsam comple- xa Numinis immensitatem hominum facilè nationes cōplectebatur amplissima Xauerij charitas, eorūdem quoq; linguas nullo nego- tio continebat? quæ quam- uis agrestes, ac barbarę tam pio in ore non poterant ad pietatem exprimēdam non

man

mansuescere. Vt noster hic
 vltimi mundi hospes, & pe-
 regrinus sedétario illo So-
 crate veriùs quærenti cuias
 sit, respondet possit: Mun-
 danus sum; qui peregrini
 communionefermonis ex-
 terorum popularis, ac ciuis
 populorum esse videatur.
 Illud sanè hoc didici rarif-
 simo exemplo, multas qui
 linguas calleat, nō totidem
 tantùm viris. (vt apud Tur-
 cas in prouerbio est) eum
 esse equiparandum, sed na-
 tionibus totidem præferen-
 dū: quòd illarum multitu-
 dinem, varietatémque bre-
 uissimo

uissimo ambitu vna eiusdem lingua concludat. An non igitur sapientissimo illo Ennio tricordem sese, quòd Græcè, Oscè, Latinè loqueretur, prædicâte magis esse cordatû Xauerium affirmemus, qui numerosam Indicæ vastitatis barbariem pietati diu exordem, dissonantiû concentu linguarum egregiè cordatam fecerit? An non ipsum Póti Regem Mithridatem duas & viginti subiectarû linguas prouinciarum disertissimi oris erudita inditione habêtem Xaueriana
clo

eloquentia , quàm Romana potentia gloriosius victum esse cēscamus? quandoquidē singulis ille , omnibus hic linguis loquebatur. Quid autem tam gloriosum, quàm totis Romanorum armis vix expugnabilem Tyrannum vna fuisse inermis voce superatum? Quare mirandum non esse dixerim in Xauerio illud in cæteris admirabile , ac ferè inauditum, vt multarū nodos interrogationum genere dissimillimos, difficultate impeditissimos vnus responsi oraculū expediret.

Cur

Cur enim pluribus simul non responderet vnus, qui linguis plurimis esset instructus? quique sapientum vnus instar esset plurimorum? Nefas hîc fuerit tam fœcundæ facundiæ virum iis australis insulæ populis non anteferre, qui bifidam ab radice linguam cum habeant, & auicularum suauissimè cantus imitari, & (quod incredibile pænè sit) diuersa cum duobus simul hominibus colloquia bifidæ linguæ diuortio partiri dicuntur. Atqui plus est indiuisa lingua suauiore quouis

*Diod.
Siculus
lib. 2.
c. ult.*

quouis cantu sermonē posse pluribus diuidere.

An præterea diuini famam Verbi Xauerium appellemus, qui tot linguis personaret? An etiam fabulosa Poëtarum fama mirabiliorem eundem celebremus; quòd illi totidem esset ora, quot linguæ: vno linguas hic omnes ore facundo possideret?

An multiplex illa linguarum supellex cælestem decuit oratorem: quòd vna cælesti facundiæ lingua satis esse non posset?

Illud hîc tandem habeo
susplicari,

suspicari, diuinam hęc ideo
 extitisse in terris eloquen-
 tiam; ne variis eodem tem-
 pore linguis eloquentē vna
 laudari posse lingua spera-
 re præ illo elingues audea-
 mus. Quicquid ergo laudū
 tuarū, humano maior præ-
 conio Xaueri, diximus, me-
 rum silentium est. Vnus tu
 poteras tua decora æquare
 dicendo, cuius in ore nouus
 Orbis terrarum resonabat:
 nisi alienis eloquentissima
 opportunitatibus, suis ob-
 stinatè laudibus Virtus ob-
 mutesceret. Quāquam ipsa
 Virtutis taciturnitas arguta
 est,

est, ac nouo miraculo sine
 verborū strepitu suā in ani-
 mis præstatiā exornat. Nūc
 enim verò, nūc barbaris In-
 diæ nationibus Roma non
 inuidet singularem istā sua-
 delā tuā. Nūc è cælo Roma-
 nè perorasti diuine orator;
 quādo Romano in senatu
 publicos, solemnēsq; sācti-
 tatis plausus excitasti. Nunc
 tādē tua lingua omniū cō-
 plexa linguarū eloquētiā
 iustissimū tibi præmiū illud
 referet, vt omnes de te lin-
 guæ loquantur. DIXI.

*Laus Deo, & S. Francisco
 Xauerio.*

STNO

S Y N O D U S
Tyburtina.

Quam diem optatissimam ac Tyburti populo salutarem sol ipse publica mundi lux per annos quinque, ac triginta, non indulsit: ut in communibus bonum animorum consilia singulorum conveniret hanc purpuratæ sapientie tuæ (Præsul Illustrissimus nobis tandem affulgenti beneficio felicissimam in xisse gratulamur. Quæ enim è luce sapientiæ a
qu

quàm felicitatis dies nasce-
 retur? Hanc ego felicitatem
 vbi breuiter ostendero, fe-
 liciter perorauero. Et sanè
 quid accidere ciuili pote-
 rat saluti felicius, quàm id-
 ipsum, quo ciuitatum feli-
 cissimæ floruerūt? Consiliis
 illæ, quàm mœnibus muni-
 tiores futuræ consulturos
 æquè homines, atque con-
 uicturos è solitudinum di-
 uortio ad societatem vitæ
 cōuocârunt. Montana ipsa
 Cithæronis saxa concentu
 verius animorum, quàm
 fidium cantu in Thebani
 muri mēbra, in amplissimæ
 vrbis

vrbis corpus coaluerunt.
 Quid beatissima vrbium
 Roma ? Nónne senaculis,
 quàm domiciliis propè fre-
 quentior; quæ iuuenili ma-
 nu fundata, paucos ambitu
 colles cõplexa primùm est;
 Senatoriis tãdem comitiis
 propagata terras ditone
 vniuersas occupauit ? Quã-
 quam pudet ex antiquissi-
 mis ciuitatibus cõsultatio-
 nis petere antiquitatẽ, quæ
 diuinę ipsi æternitati æqua-
 lis est. Deus ipse in augusta
 illa diuinitatis vnus solitu-
 dine minimè solitarius an-
 non infinitum trium per-
 sonarum

sonarum senatum habuit,
 cùm consultissimis iis voci-
 bus diuinè nobis consuluit,
Faciamus hominem ad imagi- Gen. I.
nem; & similitudinè nostram.
 Quòd si de homine facien-
 do deliberavit Deus; quid-
 ni nos de eiusdem ad virtu-
 tem reficiendi opere diui-
 nissimo consulamus? Quid
 autem diuinius effici possit
 ab homine, quàm quòd in-
 ter homines vt efficeret, fa-
 ctus est homo Deus? Ille
 igitur magni cõsilij Ange-
 lus immortalis posthabito
 beatorum cõcilio ex inac-
 cessæ maiestatis Augustali
 ad

ad mortalitatis nostræ curiã curis ærumnísque septrã sese demisit : vt de humana salute restituenda non sine homine consultaret. Atque ex eo tempore deligere ~~et~~

Math.
18.

pit è multis paucos, quorũ in medio consultantium esset, etiam vbi duo, vel tres in eius nomine congregarentur. Quid ergo vel pauci feliciter non euincant, quorum consiliis media interest ipsa felicitas? Testor híc ego aureum prodigium illud ignei turbinis, quo Christianorũ procerum ad principem cõuentum consultrices

Act. 2.

fultrices in linguas effusus
 properavit Deus. Nimirum
 piè cōsultiū lingua Deus
 est. Et miramur si mortales
 huiusmodi cœtus, atq; hu-
 mana concilia in flagitio-
 rum tyrannidē, in Tyran-
 norum impunitatem sæpe
 de terris tonare, ac fulmi-
 nare facundo vehementiùs
 Pericle, superbo laudabi-
 liùs. Salmonéo potuerunt
 quando diuinus, qui sube-
 rat sanctissimis iis cœtibus,
 ignis in fœda scelerū tem-
 pestate non poterat in to-
 nitruū ac fulmen nō crum-
 pere. Equidē gratulari satis

L

hîc nobis non possum, Pa-
 tres, synodi nostræ felicita-
 tem, quæ nacta id tempo-
 ris est, quo cælestibus flam-
 mis ad rogale vitiorum in-
 cendium, ad vitalem virtu-
 tis lucem abundemus. Dies
 hæc flammaram fertilis, &
 Laurentij, quàm Solis igne
 illustrior, quæ diuino Amo-
 ri fortiter militantem iuue-
 nem igneo tormento sua-
 uissimè torruit (ignis enim
 amanti mera suauitas est)
 quantum præsentissimi no-
 bis calor insinuabit, ut
 gloriosum ad opus feliciter
 ardeamus? Hoc ipsum, in
 quod

quod conuenimus, tēplum
 tuo, Laurenti, nomine lau-
 reatum, hi tibi sacri parie-
 tes tuo ex incendio excita-
 ti quantum eius nobis ar-
 doris afflabunt, quo patriæ
 splēdor virtutis ad immor-
 talitatem augeatur? Et verò
 par erat vetustissimi templi
 maiestatem, quod Adriani
 Cæsaris trabecata supersti-
 tiæ fabulosi Herculis ince-
 sta magis flamma deflagra-
 tis, quàm Octææ pyræ glo-
 ria effulgentis indigno cul-
 tu profanasset, castissimi
 Herois, atque in vitiorum
 monstra ipso longè Her-

cule fortioris Laurentij
 stralibus flámis expiari.
 ex iisdé, quibus infusca
 obsoletúmque; tot annor
 situ pietatis pristinæ nit
 extergere hodie aggre
 ris, Præsul optime, quát
 nobis felicitatis illuxe
 perspiciamus. Vnum i
 illud ab ardentissimo in
 ignes Oratore Laurétio
 tremâ precatur oratio, t
 tum vt huic cœtui diu
 caloris imploret, quáto
 opus intelligat, vt ad salu
 res huiusmodi conuen
 in posterum vehement
 inflammemur. DIXI.

F

H E B R A I C Æ

lingua suauitas.

A B dita , & penetralia
A Hebraicæ adyta fa-
 pientiæ veteri more nouus
 nouo cū anno Myſtagogus
 diuinitatis contemplatori-
 bus mōſtraturus, PP. quòd
 opportunam plurimorum
 eruditionem pretium ope-
 ræ me ſperare habiturum,
 partibus non mediocriter
 meis gratulabar. Intellige-
 bam enim Hebræis vbe-
 rius è fontibus, quàm Græ-
 cis ex Heliconibus hauriē-

L 3

dam scaterere sapiētiam. Verūm (vt præposterè sapimus mortales, qui de rebus excelsissimis humiliter, demissèque sētimus) adeò delicato nobilissimarum fastidio litterarum plerique laborant; vt illæ iam ad cognitionem perdifficiles, ad sermonē insuaues, ad vsum pænè inutiles existimentur. Ita verò iis obstinatè, ac religiosè, modesta scilicet hominum natio, abstinere vt vni ad illas tanquam ad sancta sanctorum sacro interpreti, & magistro aditū, accessūque patere putent

satis,

fatis , quas è vestibulo ipsi, atque è limine tantùm , vt dicitur, veluti prophanum Iudæorum vulgus ex atrio, salutant. Præcocem igitur sperati fructus voluptatem ex iniusto nata præiudicio iustissima corrumpit admiratio. Atque illud equidem admiror in primis , quod aiunt , genus hoc sermonis ex intimis enixè præcordiis totius contentione spiritus inhalandum , si loquamur: magicis verò quibusdam portentosisque notis delineandum, si scribamus, laboriosũ esse, ac molestum;

vt neque animo percipi,
 neque ore proferri, neque
 manu possit exarari. Ita ne
 verò? Ergo primigenius, ac
 natiuus ille sermo, qui prin-
 cipe cum homine, & cum
 ipsa natus est humanitate,
 barbarus? quem teneri ad-
 huc mundi aurea balbuti-
 uit infantia, durus? qui vo-
 luptatis in paradiso floruit,
 spinosus? quo præpotens
 Imperator, ac legislator
 Deus homini sacrosancta
 iura præscripsit, cõtemnen-
 dus? quem cæli terrarúm-
 que amor ac deliciae, diui-
 nus Magister Christus, sub
 cuius

cuius lingua mel, & lac, humano generi eloquenter eliquavit, insuavis? quem denique in patrio illo sempiternæ felicitatis domicilio beatissimorum civium labium sonabit electum, horridus cuiquâ esse posse videatur? longissimè enim terò dissonos inter Babylonis linguis Gigâtes à felicissima patria exulamus, qui vel patrium auitumq; sermonè ita dedidicimus, ut etiam abhorreamus. Vos autem bono effote animo, quicumq; animum ad has literas adiecistis, A. Non

L 5

hîc robustam in vobis Ale-
 xandri calliditatem exigo,
 qui peregrinam linguam
 nodo illo inextricabili, cui
 prisca superstitio Asiatici
 spem implicuit Imperij, ni-
 hilo putetis minùs nodosâ,
 impeditam, inobseruabi-
 lem iis, quibus tum Græca,
 tû Latina Syntaxis inhor-
 rescit, questionum salebris,
 atque aspretis: vt Hebræa
 qui nomina, & verba calli-
 dè argutèque inflectat, He-
 braicè sapientissimus sit.
 Neque verò in proferendis
 vocibus Demosthenis du-
 ratam calculis, & lapillis
 patien

patientiam, certantemque cum maris fremitu spiritum desideramus. Equidem ridere satis non possum ridendam nonnullorum in iis, quæ ex ipso guttore petitæ vegetiore sono efferuntur, litteris contentionem: ut non aspirare litteras; sed animam penitus expirare, atque extuffire videantur. Neque tandem Ægyptio ad scribendum pictore indigemus, qui supposititias pro characteribus animantes laborioso lineamentorum ductu metiatur. Quid enim quæso facilius esse

possit, quàm recto plerumque, ac simplici linearum tractu quadratos characteres ducere nullo inter se vinculo colligandos? Hoc cine igitur linguæ genus illud est cognitu obscurum, dictu barbarum, asperum auditu, lectu etiam (si Deo placet) horrendum? Quamquam eorû ego Catonum, importunâ césuram admiror magis, qui Stoicis malè intemperis agitati Hebræâ litteraturam homini Latino superuacaneam, inutilémque austerè vt censent, ita cōfidenter, tanquam ex tripode

tripode pronunciant : frustra nos, inquit, grauioribus debiti disciplinis in primulis minutisque exteri sermonis elementis repuerascimus, quæ ne dissono strepitu deblateraremus, auita veterum sapietum eruditio sacris in libris Latio lepore, ac ciuitate donauit. O vocem maioribus ingratam, perniciosam posteris, omnium pariter exhibitionibus obruedam ! Leuia ne sunt, ac puerilia Hebraeorum tyrocinia literarum? at suæ maiores eruditioni auctoritatique non medio-
 crem

crem iis accessionem fieri arbitrabantur. Grauioribus debemur posteris disciplinis? At rerum complexa cognitionem omnium, ipsoque foeta Deo lingua grauiissima est. Hebræa Latine mysteria nostratibus in libris legimus? atqui parcum, & malignum cognitionis fructum colligimus, Hebraicè si nesciamus. Timidè dicerem, nisi fidentem faceret Platonica philosophus authoritatis Iablicus Chalcidensis: cuius ad Hebræam litteraturam, quam ipse barbaram, hoc est, peregrinam, vocat,

vocat, atque externā honorifica illa pertinet in Phœnicum Theologia cōmendatio. Neque verò eādē, inquit, omnino sentētiam tuentur, ac seruant nomina in alienam transfusa linguam: sed suæ sunt, ac peculiare cuiq; genti vocum potestates, ac vires, quæ nequeunt aliarū gentiū vocibus significari: vt quamuis accuratissimè explicentur, vim tamē eandē retinere non possint. Habent autem barbaræ voces sua ex indole pōderis plurimū, arguta quadam ex breuitate non
parum

parum leporis, è verborum
 parca supellectile minimú
 ambiguitatis. Sed illa non
 minùs consonat in rem no-
 stram grauissima eiusdem
 vox, Barbari stabiles in af-
 fectionibus: in verbis etiam
 iisdem constanter perseue-
 rât. Quapropter Deo chari
 sunt, eique grata offerunt
 verba, quæ nulli hominum
 fas est quouis modo com-
 mutare. Hinc seuerû Or-
 genis, ac pænè prætorium
 edictum, ne quis Hebræas
 voces alienam vertat in lin-
 guâ, sed suis notis sâctè cu-
 stodiat incorruptas. Ad eò
 sacras

sacras Hebræorum literas
 vniuersa colebat, & calle-
 bat antiquitas, vt ne qua
 eas lingua extera euulga-
 ret, edici facilè posset vni-
 uersis. I nunc quicumque
 sacra volumina Hebraicè
 imperitus euoluis, atque in-
 star Aquilę magnarum ala-
 rum ad medullã cedri pro-
 uolasse te ac penetrasse glo-
 riare, qui vix interpretem
 librum aliquem, & corti-
 cem rudi rostro momor-
 deris. Iam verò permagni
 interest vtrùm cuiusque sa-
 pientiã nationis natiui ser-
 monis è fontibus ebibas, an
 peregri

peregrinis lambas, libésque
 de riuulis. Atque vt infini-
 tos externarum nō tam re-
 gionum, quàm disciplina-
 rum curiosos exploratores
 omittam; Plato Ægyptiam
 Philosophiam longinquas
 hospes non Atheniensi ali-
 quo è fonticulo primori-
 bus, vt aiunt, labris degu-
 stauit: sed liberaliter hausit
 ex Nilo. Nos verò sapient-
 tiores sapiētissimis auis ne-
 potes obscurissima rerum
 arcana diuinarum Hebrais
 penitus abstrusa latebris
 per aprica Latij exposita
 credimus, atque obuia: sa-
 cris

cris petenda Iordanis è sca-
tebris, Latino frustrà expi-
scamur in Tyberi: Non ista
maiorum sentétia, & con-
siliium, quos inter Hiero-
nymum, canæ iam eloquẽ-
tiæ sené, Hebræa rudimen-
ta balbutire nõ puduit di-
uinas Bethlemis ad cunas:
vt mirandum non sit, si
Deũ deinde personuit elo-
quentior: si turbulentissi-
mis Christianæ Reipubli-
cæ temporibus frequenti
sacris super literis quæstio-
ne grauia ex ipso effata, &
responfa petebantur. Quæ-
nam enim enthea Deum
spelunca

spelunca efficacius afflarct,
quàm quæ Deum genuerit
aut quod eloquentiæ gens
vberius, atque amabilius,
quàm quo corporata sa-
pientia locuta sit. Ut non
Græco Platonis ore locu-
turus Deus, si delaberetur
in terras; sed Hebræa locu-
tus lingua iam delapsus ad
absolutam ipsius cognitio-
nem nobilissimum sit in-
genuis animis incitame-
tum. Quòd si dolosè docti-
lis adulatio potest barba-
ros Domini nō mores mo-
dò, sed sermones etiã con-
discere, atque imitari: cur
pia

pia recuset imitatio voces,
 & verba cum Deo habere
 communia? Atque vtinam;
 quando nos hæreditariam
 parentis optimi orationem
 grata veneratione piget
 vſurpare; diuinum in patri-
 monium hoſtes nequiſſimi
 ſacrilego ludibrio non in-
 uolarent: præripitur nobis
 enim verò, præripitur pa-
 terna ſacroſancti ſermonis
 poſſeſſio ab hæreticis præ-
 donibus, quo eruditã pie-
 tatem impiè mentiti ſacras
 adulterant literas: diuina
 oracula profanant: amplif-
 ſima terrarum regna prauis
 opinio

opinionibus corrupta. ſœ-
 leri mancipant : ſtatas , ſo-
 lemnésque cæremonias re-
 figunt: delubra ſanctiſſimis
 religionibus cõſecrata pol-
 luunt: in Vaticanum impe-
 rium ipſis verèdum Cæli-
 bus cõiurati ſtolidè debac-
 chantur : noſtris nos telis,
 & machinis oppugnant, ac
 more Gigantũ inſaniſſimi
 homunciones cũ Deo bella
 ſuſcipiunt. At nos generoſi
 ſcilicet paternæ religionis
 propugnatores inermes,
 quibus cominus pugnemus
 armis , Latinas eminus pe-
 titiones coniiicimus , quas
 parua

parua illi declinatione cal-
lidè malitiosèque effugiât.
Et quisquam eam littera-
turâ inutilem dicat, in qua
tantum collocât hostes vi-
rium ad perniciem, tantum
opis habemus ad salutem?
Quid si bellicû nobis non
sit cû hoste negotium? Pa-
cato etiam in otio eadem
opportunitissima erit, cæte-
rîsque longè litteris antefe-
renda. Quantû enim, quæ-
so, quæ principes habentur,
Græca Latinâque eruditio
superstitionis admixtû ha-
bent? quâ tum sæpe obscœ-
nitatis? qualem illecebram
turpitu

turpitudinis ? vt nisi
 sociis Vlyſſis Syrenum
 pulos, cantúsque ſurdis
 ribus præternauiges, v
 ptarium naufrágiú fa
 Atqui nihil Hebræis
 narum litterarum è fo
 bus non purum, non li
 dum fluit : ex iis cum
 ditione religionem b
 innocentiam, ſanctita
 quódque ſupra votum
 prorfus diuinum eſt, ip
 hauries Deum. Hinc a
 teras etiá linguas, quæ
 ximè ad hanc laudem
 cedút, pretium corriu
 ac dignitas. Equidè ſi
 Gra

Græcas, si quid Latinas literas adamaui, & colui; non eo præsertim erudito me lenocinio delinitû fateor, quo blandissimè auribus, animisq̄ue adulantur : sed eam ob causam animû ad eas contuli, quòd in Augustissima cruce Amoris melius, quàm Prætoris manu Hebraicis subscriptæ notis vitale Regis extincti nomen ac salutem sonât. Hætenus admiratio proluserit apud vos mea. Si quid illa profecerit, vt litterarum nobilissimæ colantur : tum verò muneri meo, publicæ-

M

que, quam mihi propo-
ram, vtilitati gratulab

HEBRAIC

Musa.

I Vbeor iterú pe-
næ linguæ inte-
Romanè præfari, qu-
stras, A. ne incondita-
tionis rusticitate aut
urbanè offenderé, ver-
do biennij silétio La-
Harpocrati vocé con-
ram. Nam quid mihi
Musis, mecum ipse
muffitabam, quæ mi-
mis Græciæ Latiiqu-

tiliens affuctæ tota exhala-
 tum anima Hebraicæ stre-
 pitum Synagogæ perhor-
 rescunt? Sed corrigo me, &
 meo clam cū animo muffi-
 tata consilia palàm in præ-
 sentia recanto. Aio igitur
 Latinæ nihil accidere lite-
 raturæ congruentius posse,
 quàm Hebræarū studium
 literarū. Hoc si Latine per-
 suasero; & Romanæ con-
 suluisset eloquentiæ, & iam
 olim desertarū rediisse me
 Musarum in gratiam exi-
 stimabo. Hebræicum ser-
 monem originem, ac fon-
 tem esse reliquorum. vetus

verusque sapientum sermo
 est. Etenim primigenio co-
 genitus, ac gemellus Ada-
 mo cum fuerit: ut homi-
 num ex illo, ita cetero-
 rum ex isto sermonum flu-
 xit numerosa posteritas. Et
 verò vndenam debuit ad
 omnes nationes vocum va-
 rietas derivari, nisi ex ea
 lingua, cuius vel singule
 literæ, atq; ipsa puncta po-
 nē mathematicis minutis-
 ra diuina eruditione vber-
 rimè scaterent? Ut miran-
 dum non sit si hac de sca-
 tebra rebus apta nomina
 vniuersis emanarint, vnde
 nomen

nomen Numini par extitit,
 quod quamvis quatuor li- תת
 teris breuissimum, in im-
 mensum tamen diuinitatis
 orbem aptissimè quadrare
 videatur. Quanquam pa-
 rum fuerit diuinæ linguae
 mera rerum vocabula stre-
 pere. Quidni scientias no-
 bis omnes profuderit, quæ
 Deum ipsum scitissimè so-
 nuit? Possem id ego pluri-
 bus demonstrare, nisi com-
 pertissimū esset sacros He-
 bræorum libros eruditione
 planè omni affluere, quam
 curiositas erratica pluri-
 morum, omisso fonte, Græ-

cis Latinisq̄ue in r̄n̄ulis cō-
 fectatur. At quanto labore
 eam tandem vnam Socrā-
 ticam scientiā assequitur,
 vt nihil sciat? Nouum hīc
 habeo, & p̄nē incredibile
 afferre, credendum tamen,
 quia factum est. Ille Roma-
 norum Græcè, Latinèq̄ue
 doctissimus. M. Terentius
 Varro, qui Lactantij præ-
 conio tam multa legit, vt
 aliquid ei scribere valeat
 miremur: tam multa scri-
 psit, quàm multa vix quē-
 quam legere potuisse cre-
 damus: ille, inquam, vir
 tantus ingenio, tantusq̄ue
 doctri

*Diog.
 Laert.
 in So-
 crate.*

*L. 1. c. 6.
 Instit.*

doctrina, quòd Hebraicè
 nunquam, siue Chaldaicè
 legerit, aut scripserit, in
 ipsa patria lingua interpre-
 tanda lapsus est non semel.
 Utinam hoc à me accusa-
 toriè potius, quàm Latinè
 diceretur: ne sapientissimo
 viro certissimã erroris no-
 tam necessariæ linguæ in-
 scitia inurere videretur. Ve-
 rùm apertè, atque ingenuè
 fateri me iubet id, quod res
 est, seuera quidem, at ve-
 ra Iosephi Scaligeri homi-
 nis de eruditione melius,
 quàm de religione censen-
 tis censura illa: *Sæpe labitur* In con-
 iectan.

*Varro peregrinarum igno-
ne linguarum. Vestrum
appello prudens erudit
que iudiciũ, A. Quis ei
vt vnam è multis ab ori-
te natis Latio vocabulis
cem afferam, quis, inquit
vestrum falcis nomen*

*Ἰσχυρὰ à falga Hierosolymis
que falcem sonante
eodem Scaligero ve-
quàm à farre cum Varro
deducat. Prudenter
Græciæ oraculum Plato
sapiantissima responsa
deret, Græca Hippoc-
relictæ Hebraicam sap-
tiam Abrahami peregr-*

ti

tionē corruatam Ægyptio
 bibit ex Nilo. Tanti est He-
 braicæ linguæ non cōtem-
 nere studia, ex quo fonte
 omnium promanat crudi-
 tio nationum. Iam verò si
 quis huius patriam fontis
 exquirat, dignam habeo
 diuino fonte ostēdere ter-
 restris Paradisi amœnitatē.
 Hic ille tam suavis erupit,
 vt ipse primos hominum
 parentes Hebraicè allocu-
 tus prægustârit Deus: tam
 vber effluxit, vt quadripar-
 tito illo eiusdem Paradisi
 fluuio vberius omniū sca-
 turigine sermonum terras

M s

irrigarit vniversas: C
iam superest, nisi vt ei
tionis fontem erudito
tu coronemus? Musas
filias, hoc est, cæleste
telligendi, atque eloc
di facultates Græcis i
tibus, fontibúsque vet
bula affixit, atque aff
quòd altissima emine
pietia, quòd vberrim
tere eloquentia Græci
deretur. Atqui not
mum, planéque cæle
in terris disciplinarũ
rũ, quas ego quoque
seis vnà cum sapien
bona cum venia ve

fabuloso nomine Musas
 appellabo, non ad prærupti
 montis inhospitalem hor-
 rorem exulasse, sed amœ-
 nissimum in hortum vo-
 luptatis conuenisse: non ca-
 ballino fonte labra prolu-
 ere, sed hoc diuino fluuio in-
 geniosam sitim explere so-
 litas esse crediderim. Vbi-
 nam enim terrarum cæli-
 fiæ, quàm terreno in Pa-
 radiso decentiùs hospiten-
 tur? Igitur suauissima Mu-
 sarum eloquentia princi-
 pem suauitatẽ Hebræo lar-
 gè de fonte potauit: quòd
 illo in loco, in quo florum

formositate pulchrius ho-
 minum vernaret felicitas;
 fontium perennitate vbe-
 rius Hebraicæ fluxit facun-
 diæ suauitas, quæ ad bea-
 tissimæ regionis amœnita-
 tem cumuladam alio quo-
 uis aptior sermone prou-
 dentissimo artificii Deo vi-
 sa est. Et quisquam dubita-
 bit propitias Latio Musas è
 Paradiso, quàm è Parnasso
 melius euocari? dubitabit
 Latina commodius inge-
 nia Hebræo fonte, quàm
 Romana littora Hetrusco
 flumine irrigari? Neque ve-
 rò aliunde Musas adesse no-
 bis

bis decebat, quàm è Solis
 Orientis ora, vnde Musarum
 Dux & Præfes Apollo
 liberaliter affulget. Vt ine-
 ptum atque absurdum ne-
 mini videri debeat, si eas-
 dem in Arabia obuias Ofsy-
 ris habuisse dicatur. Quin
 etiam (quod iure nobis he-
 reditario inter ærumnas læ-
 tandum est) quandoqui-
 dem procul exulat à ligno
 vitæ humana mortalitas; in
 opportuniorem Caluarix
 collem, vbi vita ipsa stabi-
 lem trabalibus clavis se-
 dem fixit, Hebraicæ Musæ
 transmigrârunt. Melior hic
 è Na

è Nazareno flore Paradisus, atque hortus voluptatis est. Hic etiam affluit non vna tantum, sed quinque de scatebris sapientiae perennitas, quae tamen non Pegasei vngulam equi, sed amatis Dei cor sapiat: quaeque sanguineo purpureo colore; siue quod Rex effudit, siue quod amor elicit. Hic tandem, ut necessarias in primis linguas, quo propagatae nexaeque sunt inter se ordine, ac serie, diuina nos doceret sapientia, suum nobis Regale nomen legendum proposuit

posuit Hebraicè, Græcè, &
Latinè.

STEPHONII

extincti Laurea

Cupressina.

Ergo coronarium Ste-
phonij nomen erudi-
tissimo capiti pro laurea
funestæ cupressus omē fuit?
Ergo Romanum singulari
par eloquentiæ theatrū ex-
ternū sepulchrū est? Debiti
ergo canoræ gloriæ plausus
parentales lacrymæ sunt?
Agite lachrymæ, tantisper
in voces abite, dum vitæ
fabulam

fabulam suæ non elegan-
 minus claudenti, quàm
 gicos Regum exitus car-
 ti elegantissimo Poëtæ
 prema gratulatione p-
 datis. Age lacrymis elo-
 tior, quàm vocibus de-
 quamuis inconditus, v-
 lis tamen erumpe. Exti-
 enim eloquentia, inec-
 tam decet loquentiam
 lare. Abiisti ex hac m-
 litatis palæstra sine la-
 canore victor: sed ipsi
 cupressus in lauream:
 hoc est, dignissimam
 na vitam mors hone-
 ma coronavit. Ante

mortalem laudabiliter obi-
 tæ mortis coronam diu de-
 cumbens, affixúsque lectu-
 lo cum grauissimo, acutissi-
 móq; morbo generosè col-
 luctatus es. Iacētibus enim,
 prostratísque corporis vi-
 ribus animi vis, ac virtus ab
 ipsa constantior, erectiór-
 que ruina mole sua sic sta-
 bat, vt in lectulo illo tan-
 quam in scena virtutis vi-
 dereris Antæi fabulam se-
 riò dare Stephoni, qui cùm
 grauissimè decúberes, tum
 fortissimè assurgeres. Mira-
 ri iam desino, quòd tragica
 funera splendidè scripseris,
 qui

qui mala suprema intrepide
 tolleraris. Istam enim in
 morbo robustam, viuacem
 in morte virtutē nō adum-
 brarent alij, quā Reges,
 Heroēsque morituri. He-
 roicam hanc laudum coro-
 nidem tuarum prædiuina-
 uit diuina poësis tua, quan-
 do erudito primū partu
 theatralem in lucem edidit
 fertilem cæli, terrarūque
 theatro heroum parentem,
 Tyburtem heroinā, Sym-
 pherufam : vt , quoniam
 vnum coronæ sydus impar
 videbatur, numerosa, fra-
 tres cum matre , sydera
 Poëtam

Poëtam suum illustri occa-
 su prævia coronarent. Cum
 corona triumphum mors
 fortissima merebatur. Hinc
 tuus ille Crispus, tuo non
 minus carmine, quàm suo
 robore triumphalis, æquè
 pro pudicitia in pace belli-
 cosus, ac pro patria in bello
 pacis assertor, dum purpu-
 ratus candidæ virtutis mi-
 les dato fortiter sanguine
 inter theatri lacrymas triū-
 phat, pulchrè suo proludit
 Poëtæ, cuius in ultimo vitæ
 actu vultus veteranæ virtu-
 tis colore suffusus non mo-
 rientis, sed triumphantis
 fuit.

fuit. Mors enim honesta
 immortalitatis triumphus
 est. Quid à triumpho su-
 perfit præter imperium? Et
 hoc tibi animosè moritu-
 ro tua Flauia Melpomene
 pridem immortale præci-
 nuit: cùm Cæsareos hære-
 des terrarum imperio ma-
 iores, hoc est, magnæ indo-
 lis tuæ imagines, tanquam
 cæli Cæsares generoso exi-
 tu præmisit in cælum. Se-
 quutus es Regios præcur-
 sores (vt spes est) cæli regno
 dignissimus, quòd ipse tui
 Rex animi diuinè regnaue-
 ris in terris. Potentem tui
 te

te Regem vna instar om-
 nium testatur illa tuarum
 Regina laudum , humanæ
 gratiæ, gloriæq; despicien-
 tia. Nam quî fieri poterat;
 quando , quod vulgo fer-
 tur, nō capit regnum duos;
 vt sapientissimi Regia pe-
 ctoris , quam totam impe-
 ratrix virtus occupârat, ser-
 uilis ingenij collegam ad-
 mitteret Ambitionem? Te-
 stor extremas moriētis pre-
 ces , quibus impensè flagi-
 tabas, vt nati ad immorta-
 litatem partus ingenij tui
 parentalibus extincti flam-
 mis tecum funerarentur. O
 vocem

vocem ad vltimum vsque
 spiritum sibi imperātis ani-
 mi planè imperatoriam ! O
 votum iure Maroniano si-
 millimum ! vt , qui magno
 geminus Maroni, dum ca-
 neret , splendore carminis
 præfulserat, par eidem, dum
 caderet , illustri flamma-
 rum voto suo carmini non
 minus lucis afflaret. Peper-
 cere tamen "diuinis vtrius-
 que monumentis inuocata
 incendia : ne cum Virgilia-
 na Æneide Troiana ite-
 rum potentia, cum Stephe-
 niana verò eloquentia Ro-
 mana primùm gloria con-
 flagra

flagraret. Quanquam non
 erat, cur tuæ flammæ elo-
 quentię, Stephoni, precare-
 ris, quæ satis arderet. Quo-
 modo enim tonaret, quō-
 modo fulminaret sine in-
 genioso ardore? O tonan-
 tis, ô fulminantis olim Ste-
 phonij lætum prodigium!
 Tunc enim uerò intonuit
 læuum bene tempestate se-
 rena. Etenim quid è Ste-
 phonij superstitis facūdia,
 nisi serenitas nasceretur?
 Quid illū consequatur ex-
 tinctū nisi turbulenta tem-
 pestas lacrymarū? Nostras
 lacrymas, & sua gaudia,
 siue

siue obitus diem sui multo
 ante idē præfagisse, ac præ-
 dixisse dicitur Stephonius.
 Cur enim diuinus Roma-
 næ suauitatis cycnus sine
 diuinatione mortis canorū
 spiritū expiraret? At quàm
 felix tua mors, eodem qui
 die nasceris, atque occidis,
 quo diuina vitæ mater cõ-
 cepta est! vt non tam na-
 tus ad mortem, quàm mor-
 tuus ad vitam esse videaris.
 Virgo igitur, quæ Deum
 terris, te cælo peperit: vt
 quātus mortalitati moria-
 ris, quantus renasceris im-
 mortalitati, è magnæ pa-
 rentis

rentis nobilitate interpretemur. Per lacteam verò Virginis viam quò abires aliò, quàm ad superos? Quis diuino Poëtæ Parnassus aptior, quàm cælum? Quæ tibi Musæ vocaliores, quã canori Cælites? Quis Apollo-præsentior, quàm Deus? In isto iam felicitatis theatro nihil tragicum sonas, ac lugubre: sed inter cælestium concentus, ac plausus Amorū, Deo, quo plenus es, festiuum canis Dithyrambū ad clepsydram æternitatis. In istis victor Olympiis (quãdo mortalis

N

laurea tuis minor meritis
 erat) immortalem lucis co-
 ronam refers : immo verò
 tute tibi es corona, quia
 Stephonius es. Nobis au-
 tem quid superest, nisi ot-
 bitas luctuosa sine te? Agite
 igitur, redite voces in la-
 crymas, redite. Tanti enim
 viri iacturam, & deside-
 rium nulla potest eloquen-
 tior, quàm lacrymarum af-
 fluentia perorare.

LAVS DEO.

ETA.

ÆTAS FLOREA.

NOs quoque commu-
 nis amor, & cura gra-
 tissima, hortenses flores,
 dum totius anni vices per-
 petuo vere coronatis, ferrei
 temporis deterfa rubigine
 nouum sæculum florei ni-
 tore nominis coloratis. In-
 ter flores nimirum regnare
 decuit regias **A P E S B A R-**
B E R I N A S, quarum mel
V R B A N I T A S est. Age
 igitur in hoc florum regno
 exornandis debita floribus
 audacior efflorescat oratio.

N 2

Florentis hoc ingenij felix
 inuentum fuit, vt ferreis
 moribus ætas decolor flo-
 rû cultu refloresceret. Hò-
 rum ergo de populo pul-
 cherrimo agrestes colonias
 vrbanos in hortos hospi-
 talis deduxit vrbalitas. De-
 cuit enim beneficos floridi
 sæculi conditores ciuitate
 donari. Quæ iá eloquentia
 coloribus exprimat erudi-
 tis artificio multiplici ela-
 boratam hortorû pulchri-
 tudinem, ipsis idcirco, qui-
 bus parata est, æmulam flo-
 ribus, vt pulchri hospites
 pulchrè habitent. Quenam
 oratio

oratio callida eloquēti filo
 percurrat areolarum. Dæ-
 dalea claustra, ideo flexuo-
 sis anfractibus implicatā,
 vt fugacissimæ florum for-
 mositati labyrinthum, &
 moram faciant? Neque ve-
 rò concedit hortorū amœ-
 nitati nobilitas colonorū.
 Fuit illud tempus, cū vix
 è primariis viris vnus Per-
 sarum Rex, isque pruden-
 tissimus, Cyrus regias inter
 curas hortuli cultum repo-
 nens florētissimo inter flo-
 res manu sua sates impe-
 rio Lacedæmonium apud
 legatū gloriatus est. Atqui

hæc Ætas florea quàm mul-
 tos profert ex omni nobi-
 litatis flore felicissimos Cy-
 ros, qui præstantium flo-
 rum odorata regna veteri-
 bus floridiora moderantes
 veteris illam Cyri laudem
 laudabiliùs vsurpât, hi ma-
 nu nostra sunt sati: O ma-
 nus urbium felicitati pares,
 quarum felici cõtractu non
 modò terra, sed ipsa etiam
 felicitas urbana florescit!
 Hic enimuerò mirari non
 habeo, quare orbis terra-
 rum imperatrix ceteris ma-
 gis urbibus florù cultu flo-
 reat Roma: cùm subactò,
 cultóque

cultóque Imperatoriis manibus solo floridum sibi sternere ad gloriam iter vel à Cincinnatorú vsque Dictatorum antiquitate Romanum sit. Exite iam ad vitæ gloriæque lucem terræ quidem filij, sed altricis nobilitatis adoptiui. Ipsú publicæ lucis decus; quandoquidem flammæ tum Græco nomine, tum nitida specie fulgetis; vestro fulgore prouocate. Cum sole ipso clariora cælestibus terrena sydera interdiu micate, ac diem geminate. In hortensibus theatris externæ for-

mositatis victores vobiscum ipsi formosissimi fratres domestico certamine de forma dimicant. Discolors inter hortorum scenas simul florentis, simul deflorescētis mortalis pulchritudinis vtilē fabulam date. Exemplo melius vestro, quàm alieno carmine illud monete, *Nimiùm ne crede colori.* Vernis vestris coloribus perpetui veris nouam felicitatem expingite. Bene est. Audistis blādam vocis illecebram adhuc magnæ matris abstrusis visceribus floriduli pupuli
 Ecc

Ecce iam voci, votóque re-
 sponduri materni sinus gra-
 tiæ præmaturo egressu mo-
 ram rumpitis. Iam virides
 inter foliorum fasciolas in-
 solitam ad lucé conniuen-
 tia capitula sustollitis. Iam
 vitam, quam nos ærumno-
 sam nobis natalitiis lacry-
 mis præfagimus, lætissimam
 vos diducto decenter ore à
 risu inchoatis, & hiáte sem-
 per labello renidētes, dum
 vivitis, ridetis. O vos bea-
 tos, quorum vita risus est!
 O risum efficacem, quo to-
 tus annus exhilaratur! Pri-
 ma (quis credat?) florú risu

anni senectus iuuenescit:
 prima vernat hyems: Tua,
 Hyacinthe , præcox pul-
 chritudo ver hybernum re-
 præsentat , siue frigore de-
 color niueo vultu circum-
 fusas prouoces niues: siue
 cælo concolor cælestè sua-
 uitatem redoleas. Tibi ve-
 rò (flos fabularum , formo-
 sissime Narcisse) hybernum
 frigus merito amicum , &
 consentaneum est: tua ipsi
 quòd forma perniciosè ca-
 lueris. O quàm appositè
 nunc aureo , nunc arger-
 teo , nunc vtroque pallor
 tabescis , ac degeneras i
 florer

florem? Tantus enim decor
 pulchrè debuit , pretiosè-
 que pallefcere. Sed quis in-
 ter ventofa hortorum hy-
 berna flos lætior hyemet,
 quàm quæ non fine vento
 aperitur , quæque ventum
 nomine fpirat ; Anemone?
 Conspirate iam coniuratæ
 aurarū animæ : vestros ani-
 mosos impetus omnium
 vnus hic flosculus toto hia-
 tu ridet , imò vestro fpiritu
 animatur. Et sanè vento
 gaudere decuit, quem vul-
 nerati Adonidis vaniffima
 fabula cruentavit. Suam
 iftam flos ipfe lugubrem

fabulam, cum maximè patet, effusissimè ridet. Nec vno ille, vt florum plerique, sed vario colore vestitur. Nam varia veste abundare florentissimi Principis est. Nusquam tamen elegantius quàm in tuis, FEDERICE CORNELI, elegantissimis hortis coloratur: vbi lectissimi flores tuis è moribus, qui florù Principis, ac flos Principum es, colorem trahunt. Vidi ego inter ea Tépe, quæ tu Romæ Thessalicis amœniora condidisti, Romano cultu venustissimá Anemonem, cuius

cuius candidam foliorum
 prætextá ita purpureus lim-
 bus obibat; vt morum can-
 doři tuorum purpurá pro-
 mittere videretur. At vos
 ne ultrà in fragile floris
 decus conspire ventosi
 spiritus. Heu me ventos ro-
 go! En eadem (ô rerum vi-
 ces!) quæ modò decorum
 florem animabat aura, tra-
 gico ludibrio difflatú exa-
 nimat. I nunc, atque auræ
 cõfide fallaci. Sed iam Ver
 floridum vernos flores per
 Zephyrum præconem cuo-
 cat. Res mira! Infusurratum
 præconis ventuli murmu-
 rillum

rillum vbiq̄ue audiunt, & adsunt florū populi discolores, atque hospitas lucis oras grati aduenę salutaturi, osculo suauiter hiulco odoratam animá inhalant. O halitum ægræ mortalitati vitalem! O curarum æstus blandè difflátē auram ingenuæ voluptatis! Quem non demulceat in Iunci folio narcisso par aurei pretio coloris odoris pretiosa suauitas? siue hic simplici foliorum bractea auarè, siue pleni rutila floris pompa liberaliter aure-scat. Cui verò argenteus ille

Nar

Narcissus, qui productiore collo Camelum in flore ludit, ex porrecto vitam osculo propius non inspiret? Cui non Hyblam, non Hymettum oleat, tum Moschatus, tum odoratissimus Orientis Hyacinthus, quorū vel ipsum nomen odoratū est? Quid? obscuro natum, ac traductum loco Liliū cōuallium nōne suauissimo illud afflatu verè insinuat, ex obscuritate patriæ cum sæpe virtutis cādorem existere, qui clarissimas ornet ciuitates? Quid? nōne lactea Cyclaminus lactescētis

tis in florum puerperio Na-
 turæ concretum in florem
 lac videatur? Mihi verò vos
 (versicolores, atque ab ipsis
 mæculis, & nævis formosæ
 Tulipæ) dum coloribus flo-
 retis omnibus, flos omnis
 estis. Sed quid ego Veris
 flores enumero? enumerare
 qui possit innumerabiles,
 ac singulares; tuos, TRAN-
 QVILLE ROMAVLI, flo-
 rentissimos adeat hortos,
 qui proximo Vespasiani
 Amphitheatro feliciores
 inusitato antiquitus mira-
 culo perpetui Veris thea-
 trum sunt: vbi ludus non
 sæua

sæua hominum mors , sed
 amabilis florum vita est:
 vbi curiosos oculos nō mo-
 rientium gladiatorum pla-
 ga funestè, sed nascentium
 rosarum purpura iucundè
 cruentat. O rosæ, pulchra
 Veris morientis vulnera!
 quandoquidem vestrarum
 inter spinarum mucrones
 nitidè cruentum emoritur
 Ver. Emoritur quidem Ver
 in rosa : sed renascitur in
 Cariophyllo, qui, quòd co-
 loribus vernat omnibus,
 quòd nullis concedit odo-
 ribus , renascenti quotan-
 nis Phœnice pulchriùs esti-
 uos

uos per æstus veri digna
 substernit incunabula. Sed
 cuius præterea floris odo-
 re peregrino Æstatis calor
 nostros hortos vaporat?
 Salve Gelsimine, florū flos.
 O quàm gratus hospes fla-
 gellorum manibus adre-
 pens toto iam terrarum or-
 be peregrinaris! O quàm
 lepidum, quàm salubrem
 è tua patria nobis odoris
 Africum spiras! Et verò par
 erat feruidæ matris odora-
 tum esse filium. quo enim
 alio materni amoris feruor
 quàm odorato spiritu filiū
 animaret? Sed illud non
 planè

planè intelligo, quî fiat, vt
 Parens Æthiopum niger-
 rima candidos pariat flo-
 res. An propterea, quòd
 Parentis illi non vultu, sed
 lacte colorantur? An quia
 sic è nigra nocte candida
 lux nascitur? Existe nunc
 tandem, existe Mexicanis
 è viretis oriunda, quæ Na-
 zareni floris inter spinas
 morientis florida imago es,
 Granadilla. Florere te de-
 cet per æstum, quia flos
 Amoris es. Nulla verò tibi
 terra fertilius æstuat, quàm
 Roma, cuius in nomine ar-
 det Amor. Mitto iam sin-
 gulos

gulos flores: omnes ut verbo complectar, breuissime aio, florum æstate, quam frugū messem demeti non minoré. Et quisquam dubitabit, si torrida reflorescit Æstas in Ver, Autumnum quoque floriferam ob temperiem suas inter vernare vindemias? Non enim potest florulētis deliciis genialis Autumnus carere lætitia. Unus reticere se non patitur, autumnales deliciae, Crocus, qui tam eleganter sexcentas colorum formas induit, ut versicolor inter flores Proteus dici

dici posse videatur. Et ha-
 ctenus quidem orationi li-
 cuerit nostræ cum floribus
 efflorescere, floreique sæ-
 culi Vei assiduum, ærum-
 nosæ recens mortalitati so-
 latium gratulari. Ite nunc
 verissimæ vocis meæ testes,
 ite acerrimi speculatores,
 mortalium oculi: vestram
 cùm vbiq̄ue, tum Romę fe-
 licissima in vrbe florentem
 legite felicitatem: inter fu-
 gacissimas anni quadripar-
 titi vices constâtissimi Ve-
 ris suspicite amœnitatem;
 siue vbi fluuiorú Rex Ty-
 beris FARNESIA LILIA
 è regiis

è regiis, vtriusque ripę hor-
 tis conspicua famularibus,
 aquis irrigat, ac domina-
 tricem semper educat in
 coronam: siue vbi **MEDI-**
CEA FLORA, suam vbi-
 que Florętiã spirans, Ro-
 mam vrbiũ florentissimam
 exornat: siue vbi **BVR-**
GHEIVS DRACO ad
 aureos Hesperidum hor-
 tos, quos nouus Africę vi-
 ctor, maior veteri **SCIPIO**
 Mauritanis longè nitidio-
 res Romano splendore fun-
 dauit, verè ipse aureus in-
 uitat, non arcet; quia Do-
 mini mores habet: siue vb

L 1

LVDOVISIÆ VIRTU-
 TIS insignis flos & purpu-
 rea, & aurea felicitas mi-
 cat: siue vbi CÆSARINA
 DOMVS gemello Vere bea-
 tissima eximiis vernat &
 floribus, & fratribus: siue
 vbi CÆTANÆ DITIO-
 NIS oppida suburbana vr-
 banissimo sub Principe flo-
 ream Vrbi non inuident
 voluptatem: siue etiam vbi
 tum PERETTÆ, tum MAT-
 THÆIÆ Villæ opulentiā
 lucet aurea in ædificiis, &
 smaragdina in viretis. At-
 que vt infinitos omittam
 alios Romanæ nobilitatis
 hortos;

hortos ; vestros hîc prætere-
 rere nequaquam possum,
 Exquilineꝝ Triumviriamœ-
 nitatis, DOMINICE FE-
 DINE, POMPEI PAS-
 QVALINE, atque alter
 POMPEI DE ANGELIS.
 In exquiliis enim diuini
 floris Mater VIRGO MA-
 XIMA pluuiis olim niui-
 bus fœcundæ virginitatis
 argumentis non ædem sibi
 modò pulcherrimam pro-
 duxit in lucē, verùm etiam
 vobis, virginalis ædis cul-
 tores assidui, elegâtissimos
 flores, gratû obsequij fru-
 ctum, filiique virtutis que
 suæ

suæ decoras imagines pro-
 creat, educatque. Meus mi-
 hi interim hortulus cupiē-
 ti pauca obscurioribus flo-
 sculis **ÆTATEM FLO-**
REAM lepidè colorabit.
 Vna tamē hortuli mei pul-
 cherrima hospita; rosarum
 Regina omnium, Sinensis
 rosa, quæ nūper ad me Se-
 nensem cultorem cogno-
 minis patriæ fœdere è toto
 diuitis orbe regionibus of-
 ficiosè diuertit, versicolore
 prodigio anteuertit horto-
 rum laudibus cæterorum.
 Videas primùm tereti sti-
 pite nullis armatam spinis,

5129127

○

innocenter demonstratque
 affurgere: ut quare nos-
 quam habentis inuenis
 incurre, multumque ab op-
 ni doloris aculeo floridam
 voluptatem ipse promit-
 tat. Videas deinde frondi-
 bus magnitudine ac for-
 ma pampinos imitantibus
 conuestitam è smaragdino
 dehiscens calicis concla-
 ui, multiplici foliorum fyr-
 mare regulariter explicato in
 publicam lucem prodire dis-
 cis ipsius formosissimam
 ne quotidie sic ambulau-
 tem, ad mane quidem can-
 didam, meridie flammam, et
 vespere

vel pasci pauperum. hoc est,
 simul aliam, simul eandem
 administris : Et quotidiani
 miraculi novitate fateri co-
 garis, ad florem Reginam,
 quæ tanquam sol alter, va-
 riat suam lucis diem colo-
 res, colorum Principes vi-
 cissim accedere tributa-
 rios. Huius mihi hortula de-
 licias intocætes nemo Ca-
 tonum exprobrat ; siquidẽ
 in horto voluptatis nos flo-
 res inter diuina iam pri-
 detur sapientia conditi. flo-
 ribus nascimur, primique
 Parentis integritas felix to-
 tius : magistra posteritatis

eodem in tempore claudib-
 itur sustinet. est. Quid
 iam superest, nisi dicatur ha-
 ut hortorum incoluntati
 supplicii voto est salamus
 Tu ergo pluribus oculis
 quam Argus, luminibus,
 terrarum cultus, atque ex-
 cubitor, caelum; is flouibus
 cum sydonibus conspicion-
 nitore affinis est; dum
 languidis, ac veluti sopi-
 tis per noctem capitibus
 securi committunt illi; tui
 etiam ut sunt, in claudibus
 nos raptos; in odinibus
 tuis excuba stellis: nocturnis
 eis largis absterge: mi-
 s ○ nare

riare fulgure : tonitru in-
 crepa : imbre, grandine,
 fulmine procul extermina.
 Túque florida pater fami-
 liae, placidissime Zephyre;
 tua ~~si~~ ~~et~~ ~~pulcherrima~~ pro-
 lis summa tangunt pericu-
 la; placidum tantisper in-
 genium exue : iustus in fu-
 res ultor irrumpe : ne pa-
 tiare hortorum septa la-
 tronum insidiis patere, ac
 purpureum florum pudore
 prædam esse prædo-
 num : cum fratrum spiri-
 tu conspirante furax ho-
 minum genus à floribus
 longè difflatum in spineta
 com

compelle. Pax est cum
adversus ad furtum manus
non floribus herere, sed
spinis.

LAVS DEO

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through.

